

توراه اور • پاراشاها מקץ • مامار 10

ביאור על הנ"ל

شرحي بر مطالب بالا: «سرود بخوان و شادمان
باش، ای دختر صهیون (בת צیون, Bas Tzion)»

سرود (רנה, rinah)، صعود مشتاقانه جان از دوری است، و شادمانی (שמחה, simchah)، نور ه' است که از راه تورات (תורה, Torah) و فرمان‌ها (מצוות, mitzvos) به پایین کشیده می‌شود: فرشتگان تنها سرود دارند، جان‌ها هر دو را دارند، و در آینده، فرمانروایی (ملכות, Malchus)، «دختر صهیون»، سرود و شادمانی را به صورت یکی خواهد داشت؛ این امر از طریق فروفرستی از ذات خود ه' تحقق می‌یابد.

تقديم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، رب لیوی ییتسחק

LikuteiTorah.com

پاراشای حسیدی

/likuteitorah.com/fa/torah-ohr/mikeitz/10

مقصود اصلی

سرود (رנה, rinah), صعودِ مشتاقانهٔ جان از دوری است، و شادمانی (שמחה, simchah), نورِ ה' است که از راهِ تورات (تורה, Torah) و فرمان‌ها (מצוות, mitzvos) به پایین کشیده می‌شود: فرشتگان تنها سرود دارند، جان‌ها هر دو را دارند، و در آینده، فرمانروایی (ملכות, Malchus), «دخترِ صهیون»، سرود و شادمانی را به صورت یکی خواهد داشت؛ این امر از طریقِ فروفرستی از ذاتِ خودِ ה' تحقق می‌یابد.

در هر بخش: متن عبری، سپس ترجمه، و پس از آن توضیحی کوتاه زیر خطی طلایی. شماره‌های کوچک در متن عبری، یادداشتهای پایان متن هستند.

خلاصهٔ مامار

این گفتارِ حسیدی (ماامار, maamar) ندای زکریا (זכריה, Zechariah) را توضیح می‌دهد: «سرود بخوان و شادمان باش، ای دخترِ صهیون.» «سرود بخوان» بیانگرِ اشتیاقِ آتشینِ عشقی است که از دوری زاده می‌شود؛ این همان سخت‌گیری‌ها (גבורות, Gevuros)ی مادر (אמא, Imma) است. «شادمان باش» بیانگرِ مهرِ آشکارِ Imma و فروفرستی نورِ ה' است. فرشتگان تنها سرود دارند: آنان مانند درباری‌ای که تنها پس از ترکِ حضورِ پادشاه دربارهٔ او سخن می‌گوید، از بیرونِ ה' را می‌ستایند، بی‌آنکه وجودِ خود را از دست بدهند. سرچشمهٔ آنان **ملכות** است؛ نزولِ **ملכות** به عوالمِ فرودین همان اشتیاقی است که «سرودِ شبانگاه (רננה ברמשא, rannana b'remsha)» خوانده می‌شود. جان‌ها همهٔ مراتب را دربرمی‌گیرند، از این‌رو شادمانی نیز دارند و از فراسویِ حکمت (חכמה, Chochmah)، از طریقِ **تורה** و **מצוות**، نور را فرومی‌فرستند. صعودی از پایین تنها به **ملכות** می‌رسد، اما فروفرستی از بالا ذاتِ خودِ ה' را به ارمغان می‌آورد. **ملכות** در جایگاهش در عالمِ صدور (אצילות, Atzilus) «صهیون» است؛ مَهْری که همهٔ نورها را دربر دارد و مرتبهٔ انجامِ عملی یک **מצוה** است؛ هنگامی که فرود می‌آید، به‌ویژه در تبعید، «دخترِ صهیون» است. پیامبر وعده می‌دهد که در آینده، او سرود و شادمانی را با هم خواهد داشت، زیرا **ה'** در درونِ او سکونت می‌گزیند و کلامِ او از دهانِ شخص جاری می‌شود، همان‌گونه که از دهانِ موسی (משה, Moshe) جاری می‌شد. چراغِחנוکا (חנוכה, Chanukah)، که در بیرون و در فضای عمومی افروخته می‌شود، همین نور را از بالا تا پایین‌ترین جایگاه فرومی‌فرستد.

طرح کلی

- آیه و اصطلاحات آن** 1
صهیون، بنیاد (יסוד, Yesod) **ملכות** است؛ «سرود بخوان» اشتیاقِ رو به بالای **גבורות אמא** است و «شادمان باش» مهرِ آشکارِ **אמא**؛ فرشتگان تنها سرود دارند و این سرود هرگز ظرفِ وجودشان را به حالتِ خودنهی‌گری (ביטול, bittul) در نمی‌آورد. 2-11
- سرود فرشتگان** 2
فرشتگان، مانند درباری‌ای که تنها پس از ترکِ حضورِ پادشاه سخن می‌گوید، از بیرونِ عظمتِ **ה'** را می‌ستایند؛ عشقِ آنان از دوری زاده می‌شود، زیرا **ה'** را تنها آن‌گونه درمی‌یابند که در **ملכות** پوشیده است. 5-31
- سرود شبانه و شادمانی جان‌ها** 3
ملכות در عوالمِ فرودین اشتیاقِ شبانه را در قالبِ سرود بیان می‌کند و فرشتگان تنها در همین سرود سهیم‌اند؛ جان‌ها، که همهٔ مراتب را دربرمی‌گیرند، همچنین از طریقِ **تורה** و **מצוות** نورِ **ה'** را فرومی‌فرستند، و فروفرستی از بالا به مراتب بالاتر از هر صعودی می‌رسد. 61

מלכות در **אצילות** صهیون است: **מְהַר הֵמָּה נֹרָהָ וּמִרְתֵּבָה אֲנִיחָם עֲמָלִי יֶכֶּה מִצִּוְהָ: هنگامی که به عوالم فرودین و به تبعید فرود می‌آید، دختر صهیون است.**

در دوران معبد، قربانی‌ها کار پالایش را انجام می‌دادند؛ پیامبر وعده می‌دهد که سرود و شادمانی با هم خواهند بود، زیرا **ה'** می‌تواند حتی بدون برانگیختگی از پایین نیز نور را فروفرستد، هرچند در زمان حاضر این کار تنها به بُعد بیرونی می‌رسد.

در آینده، **ה'** در درون سکونت خواهد گزید و همچون کلام خواهد بود؛ همان‌گونه که **שכינה** از گلوی موسی سخن گفت و همان‌گونه که یک یهودی در **שמע** کلام **ה'** را بر زبان می‌آورد. این امر از ذات خود **ה'** سرچشمه می‌گیرد و به واسطه **משיח** (Moshiach) آشکار می‌شود.

از آنجا که خود برترین، صهیون را بنیاد می‌نهد، حتی «دختر» که گیرنده است نیز سرود و شادمانی را یکی خواهد داشت؛ چراغ حنوکا که در بیرون افروخته می‌شود، نور را از بالا حتی تا پایین‌ترین جایگاه فرومی‌فرستد.

مفاهیم کلیدی

سرود (رנה, rinah)

صعود مشتاقانه عشق زاده از دوری، یعنی **גבורות אמה**؛ سراینده را از خود بیرون می‌برد و به سوی **ה'** می‌کشانند، اما صعود از پایین تنها به **מלכות** می‌رسد.

شادمانی (שמחה, simchah)

جریان‌های مهر (חסדים, Chasadim) **אמה**: فروفرستی نور **ה'** از بالا به پایین از طریق **תורה** و **מצוות**، که از آن جان‌هاست، نه فرشتگان.

صهیون و دختر صهیون ציון / בת ציון

מלכות در جایگاهش در **אצילות**، که همه نورها را دریافت می‌کند و مهر آن‌هاست، «صهیون» است؛ **מלכות** که به عوالم فرودین، به‌ویژه به تبعید، فرود می‌آید، «دختر صهیون» است.

سرود شبانگاه (רננה ברמשא, rannana b'remsha) רננה

ברמשא

سرود **מלכות**، صفت شب، هنگامی که از سرچشمه خود دور است و آرزوی صعود دارد؛ این همچنین سرود فرشتگان است، زیرا سرچشمه آنان **מלכות** است.

برانگیختگی از بالا (אתערותא דלעילא, isarusa dileila) אתערותא דלעילא

فروفرستی‌ای که **ה'** بدون برانگیختگی پیشین از پایین آغاز می‌کند؛ در آینده از ذات خود او خواهد آمد و سرود و شادمانی را یکی خواهد ساخت، همان‌گونه که چراغ حنوکا نور را حتی به فضای عمومی می‌رساند.

آیه و اصطلاحات آن

1. بیאור על הנ"ל

شرحی بر آنچه گذشت

این عنوان، شرحی افزون بر **مאמר** (maamar) پیشین را معرفی می‌کند؛ **מאמר** پیشین آیه «بخوان و شادمان باش، ای دختر صهیون» را تفسیر کرده بود. آنچه در پی می‌آید، همان آیه را بار دیگر، واژه‌به‌واژه و با ژرفایی بیشتر، بررسی می‌کند.

2. بیאור ענין رני ושמחי^{1,2} בת ציון. הנה ציון לשון זכר ولی [ולשון] נקבה³ שהוא בחינת זכר ונקבא

شرح موضوع «ای دختر صهیون، سرود بخوان و شادمان باش». اکنون، «صهیون» هم واژه‌ای مذکر است و هم واژه‌ای مؤنث؛ این اشاره به مرتبهٔ نر و ماده است (זכר, dechar [مذکر] و بُعد مؤنث / فرمانروایی (نوکبا, Nukva)).

این آیه، فراخوان زکریا است: «ای دختر صهیون، سرود بخوان و شادمان باش؛ زیرا اینک می‌آیم و در میان تو سکونت خواهیم کرد.» آلتز ربه نخست اشاره می‌کند که واژهٔ «صهیون» هم معنایی مذکر دارد و هم معنایی مؤنث؛ پس نمایانگر مرتبه‌ای است که نر و ماده در آن به هم پیوسته‌اند.

דהיינו יסוד דנוק' [دنوکبا]⁴ (وירושלים הוא מל' שבמל' היא בחי' חותם כו' ובת ציון היינו כשיורדת לבי"ע לברר כו'. ורני היינו שיומשך בחי' גבורות דאימא שהן בחינת רשפי אש⁵ והסתלקות מחמת התבוננו' [התבוננות] בא"ס כו'.

یعنی بنیاد (יסוד, Yesod) [نوکبا] (بُعد مؤنث / فرمانروایی). (و اورشلیم، فرمانروایی درون فرمانروایی است؛ مرتبهٔ مهر است و جز این‌ها. و «دختر صهیون» یعنی هنگامی که [ملכות] به عوالم آفرینش (בריאה, Beriah)، صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah) و عمل (عשיה, Asiyah) فرود می‌آید تا پالایش کند و جز این‌ها. و «سرود بخوان» یعنی مرتبهٔ سخت‌گیری‌ها (גבורות, Gevuros) [مادر (ایمما, Imma)، یعنی فهم (בינה, Binah)، فرود آورده شود؛ این‌ها مرتبهٔ «شراره‌های آتش» و کناره‌گیری‌اند که از تأمل در بی‌نهایت مطلق (אין סוף, Ein Sof) برمی‌آیند و جز این‌ها.

در قبلايه، Yesod مجرای «مذکر» برای بخشیدن است و Nukva (Malchus) دریافت‌کنندهٔ «مؤنث» است؛ صهیون Yesod درون Malchus است و از همین رو هر دو جنبه را دارد. سپس عبارت داخل پرانتز، واژه‌های آیه را تعریف می‌کند: اورشلیم، [Malchu] Malchus است و به مهری تشبیه می‌شود؛ «دختر صهیون» Malchus است هنگامی که به عوالم فرودین فرود می‌آید تا آن‌ها را پالایش کند؛ و «سرود بخوان» بیانگر اشتیاقی آتشین از Binah («سخت‌گیری‌های مادر») است که نفس را به بالا می‌کشانند و از خویشتن بیرون می‌برد، هنگامی که بی‌کرانگی **ה'** را تأمل می‌کند.

ושמחי חסדים דאימא שהיא בחי' שמחה וגילוי אם הבנים שמחה⁶ כו'. וביאור ענין זה יובן בהקדים לבאר ההפרש שבין מלאכים לנשמות.

ו «שדמן בוש» عبارت است از مهرهای (חסדים, Chasadim) مادر (אימא, Imma), یعنی مرتبة شادی و آشکارشدن: «مادر فرزندان شادمان است...» شرح این موضوع با بیان تفاوت میان فرشتگان و نفوس روشن خواهد شد.

«شادمان بוש» حرکت مخالف «سرود بخوان» است: مهرهای مادر (Imma; Binah) به معنای «مادر» است، محبتی که شادی و آشکارشدن بی‌پرده را به همراه می‌آورد، چنان‌که در آیه آمده است: «مادر فرزندان شادمان است.» آلتز ربه برای توضیح این‌که چرا هم سرود و هم شادی لازم است، نخست فرشتگان را با نفوس مقایسه می‌کند.

הנה המלאכים אין להם רק בחי' רינה ולא שמחה שהרי אין להם עבודת ההמשכה מלמעלה למטה ע"י תומ"צ [תורה ומצות] כו') הוא בחי' גבורות והסתלקות כל בעלי השיר יוצאין בשיר^{7,8} כו' יוצאין מן הכלי.⁹

اکنون، فرشتگان فقط مرتبة سرود (ریנה, rinah) را دارند و نه شادی را؛ زیرا خدمت فرودآوردن از بالا به پایین از راه تعالیم تורה (تורה, Torah) و فرمان‌های الهی (מצוות, mitzvos) و جز این‌ها را ندارند. [سرود] مرتبة سخت‌گیری‌ها و کناره‌گیری است: «همه دارندگان شیر (شیر, shir [زنجیر گردن]) با سرود بیرون می‌روند...» آنان از ظرف بیرون می‌روند.

فرشتگان فقط «سرود» را دارند، یعنی اشتیاقی رو به بالا، و نه «شادی» را؛ زیرا نمی‌توانند نور ה' را از راه تורה و mitzvos به درون جهان فرود آورند؛ این کار نفوسی است که در بدن‌ها جای دارند. سرود به Gevurah و کناره‌گیری تعلق دارد: میشنا (משנה) حکم می‌دهد حیواناتی که «شیر» (زنجیر گردن) دارند، می‌توانند آن را در شب‌ات با خود بیرون ببرند؛ و آلتز ربه واژه shir را به معنای «سرود» می‌گیرد: سرود موجود را از ظرف خویش، فراتر از حدهای خودش، بیرون می‌برد. در تורה اور (تורה اور)، بخش برآشیت (7c)، او همین گفته را توضیح می‌دهد: هر صعودی از مرتبه‌ای به مرتبة دیگر از راه سرود صورت می‌گیرد؛ یعنی خود موجود کنار گذاشته می‌شود، همان‌گونه که دانه باید پیش از روییدن درهم بشکند.

אך המלאכים אין להם בטול כלי שהגוף על עמדו עומד אלא שמתפעל כו'. וזו היא בחי' רנה שהיא בחי' חיצוניות שהרנה הוא ספור שבחו של מקום.

اما فرشتگان خودنفي‌گري (بی‌تول, bittul) ظرف را ندارند، زیرا بدن در جای خود پابرجا می‌ماند، و فقط متأثر می‌شود و جز این‌ها. و این مرتبة سرود است؛ مرتبة بعد بیرونی (חיצוניות, chitzoniyus)، زیرا سرود، بازگویی ستایش آن‌که همه‌جا حاضر است، می‌باشد.

با این حال، «بیرون‌رفتن» فرشته کامل نیست: «بدن» او، یعنی وجود معین خودش، در جای خود می‌ماند و تنها از راه احساس متأثر می‌شود. از همین رو سرود بعدی بیرونی است: سرود بازگویی ستایش ה' است، کاری که ستایشگر انجام می‌دهد درحالی‌که همچنان خود خویش باقی می‌ماند.

סרוד פרשתגן

3 ועד"מ מי שעומד לפני המלך מה לו להגיד ולספר רק כשיצא לחוץ ידבר¹⁰ כדי להלהיב ולהלהיט כו'

בראי תפריב בה זחנ: כסי קה דר ברבר שאה איסטاده אסט, כה דארד בگويد و بازگو کند؟ تنها وقتی بیرون می‌رود سخن می‌گوید تا [شوق را] شعله‌ور و برافروخته سازد, و مانند آن.

این تمثيل چنین است: کسی که در برابر شاه ایستاده, از هیبت خاموش است و چیزی برای گفتن ندارد؛ تنها وقتی از حضور شاه بیرون می‌رود, از عظمت شاه سخن می‌گوید تا شور و شوق برانگیزد. به همین ترتیب, ستایش فرشتگان سخنی است که «بیرون» ایستاده‌اند.

ויציאתם בשיר ותענוג שמתענגין במה שמרבין לספר בגדולת א"ס ב"ה ויוצאים ממקומם מעולם לעולם ומהיכל להיכל ומתכלילין בהיכלות כו' ומרנני' [ומרננים / ומרננין] בניגונים

و بیرون رفتنشان با سرود و لذت همراه است, زیرا از بازگویی مفصل عظمت بی‌نهایت مطلق (אין סוף, Ein Sof), متبارک باد, لذت می‌برند؛ و از جایگاه خود بیرون می‌روند, از عالمی به عالم دیگر و از تالاری به تالار دیگر, و در تالارها (היכלות, heichalos) جذب می‌شوند, و مانند آن؛ و با نغمه‌ها آواز می‌خوانند.

«بیرون رفتن» فرشتگان به صورت سرود است: آنان از بازگفتن عظمت بی‌کران ה' لذت می‌برند و با همین لذت از عالمی به عالم دیگر و از تالاری به تالار دیگر بالا می‌روند و در «تالارهای» آسمانی جذب می‌شوند. ستایش آنان با نغمه‌ها خوانده می‌شود.

כי הניגון הוא ענין התפעלות הלב שהוא רק המשכת קול בלא דבור שהקול הוא שיוצא מן הלב בלבד קודם שמתחלק בדבור הפה

زیرا نغمه, حالتی از برانگیختگی دل است: تنها کشیده‌شدن صداست, بی‌آنکه سخنی باشد؛ چراکه صداست که تنها از دل بیرون می‌آید, پیش از آنکه در سخنی دهان بخش‌بندی شود.

نغمه, احساس دل است که تنها در قالب صدا بیان می‌شود, پیش از آنکه به واژه‌ها درآید: صدا بی‌واسطه از دل بیرون می‌آید, حال آنکه سخن آن را به واژه‌های متمایز بخش‌بندی می‌کند. از همین رو, فرشتگان که سرودشان فوران احساس است, نغمه‌وار می‌خوانند.

ויש כמה מיני נגון הכל לפי האהבה יש אהבה בתענוגים¹¹ ויש אהבה במרירות (שמתמרמר על ריחוקו מחמת האהבה הגדולה) ויש אשר נגעה עד הנפש כו' וכיוצא בזה.

و نغمه‌ها گونه‌های گوناگونی دارند, هر یک متناسب با عشق: عشقی همراه با لذت‌ها هست, و عشقی آمیخته با تلخی (که آدمی به سبب عشق بزرگ, از دوری خود رنجیده و دل‌آزرده است), و عشقی که تا جان رسیده است, و مانند آن.

نغمه‌ها گوناگون‌اند, زیرا عشق‌ها گوناگون‌اند: عشقی هست که لذت‌بخش است («عشق همراه با لذت‌ها»), عشقی تلخ که از دوری خود از ה' رنج می‌برد, درست از آن رو که بسیار دوست می‌دارد, و عشقی که تا ژرفای جان می‌رسد.

ודרך כלל היא בחי' אהבה שהאהב' [שהאהבה] כוללת כל הבחי' יומם דאזיל עם כולהו יומין^{12, 13, 14, 15, 16, 17}
עננא דאהרן^{18, 19} כו'.

به طور کلی، این مرتبه عشق است، زیرا عشق همه مراتب را دربرمی گیرد: «یومام (yomam: «در روز»)، که با همه روزها همراه است؛ «ابر هارون (אהרן)»، و مانند آن.

همه این نغمه ها در کل عشق اند، زیرا عشق همه دیگر حالات عاطفی را دربرمی گیرد. قبلا، חסד (مهر؛ Chesed) را «یومام»، یعنی «در روز»، می نامد؛ «روزی» که با همه روزها همراه است، زیرا به همه صفات پس از خود امتداد می یابد. زوهر (זהר) همین صفت را «ابر هارون» می نامد.

וכמו שלא היה רק ענן א' בזכות אהרן²⁰ ואעפ"כ [ואף על פי כן] הם ז' ימי סכות ז' מקיפים שמתחלקים
חסד שבחסד גבורה שבחסד כו'.

همان گونه که تنها یک ابر به واسطه شایستگی هارون بود، و با این همه، اینها هفت روز عید سوکوت (סוכות, Sukkos)، هفت [نور] فراگیر (مקיפים, makifim) هستند که به مهر مهر، قید و سخت گیری مهر (גבורה, Gevurah)، و مانند آن تقسیم می شوند.

حکیمان می آموزند که ابر جلال به واسطه شایستگی هارون بود؛ با آنکه یک ابر بود، هفت گانه را دربرمی گرفت و با هفت روز سوکوت و هفت نور فراگیر (مקיפים) متناظر بود. به همین ترتیب، صفت واحد مهر به هفت بخش تقسیم می شود: مهر مهر، قید و سخت گیری مهر، و مانند آن.

4 והנה רנה זו היא בחי' גבורות דאימא שהיא האהבה מחמת ריחוק כי לפי הריחוק כך תגדל האהבה
וההמשכה ממטה למעלה ביתר שאת להיות נכספה וגם כלתה נפשי²¹ לחצרות כו'. ونפשי אויתך
בלילה.²²

اکنون، این سرود مرتبه قیدها (גבורות, Gevuros) ی مادر (ایمما, Imma)، یعنی فهم (בינה, Binah)، است؛ عشقی که از دوری پدید می آید، زیرا هرچه دوری بیشتر باشد، عشق و امتداد از پایین به بالا نیز با شدتی فزون تر افزایش می یابد، تا آنجا که «جانم مشتاق است، آری، به شدت در آرزوی صحن هاست...» و «با جانم، در شب تو را آرزو می کنم».

«سرود» این آیه، قیدهای ایمما است: عشقی که از دوری زاده می شود و هرچه انسان خود را از ה' دورتر احساس کند نیرومندتر می گردد و با نیروی بیشتری رو به بالا می رود. سخن سراینده مزامیر، «جانم مشتاق است، آری، به شدت در آرزوی صحن هاست»، و سخن یشعیا، «با جانم، در شب تو را آرزو می کنم»، این اشتیاق را بیان می کنند.

בלילה דוקא שלא שייך להיות מתאוה א"כ [אלא אם כן] **חסר לנפשו הדבר ההוא שמתאוה אליו והשגת ריחוק זה הוא מ"ש וצדקתך ירננו**²³ **וזכר רב טובך יביעו. כי זכר והארה מרב טובך כו'.**

«به‌ویژه در شب»، زیرا آرزو کردن ممکن نیست مگر آنکه جان انسان آنچه را آرزویش را دارد نداشته باشد. و دریافت این دوری همان چیزی است که نوشته شده است: «و از عدالت تو سرود خواهند خواند» و «یادِ نیکی بسیار تو را بر زبان خواهند آورد»؛ زیرا [این] یادکرد و پرتویی از نیکی بسیار توست، و غیره.

انسان تنها می‌تواند آرزوی چیزی را داشته باشد که از آن محروم است؛ ازاین‌رو این اشتیاق به «شب» تعلق دارد، یعنی هنگام فقدان. آگاهی از این دوری در آیه‌ای بیان شده است که می‌گوید آنان «یادِ نیکی بسیار تو را بر زبان می‌آورند» و «از عدالت تو سرود می‌خوانند»: آنان تنها «یادکردی»، پرتویی کم‌سو، از نیکی **ה'** دارند و همین فقدان است که آنان را به سرود خواندن برمی‌انگیزد.

5 **וכמה צמצומים עד שנמשך בבחי' צדק מלכותא קדישא. ואי לזאת נכספה וגם כלתה נפשם ובטלה לאו"ס** [לאור אין סוף] **השוכן ומתלבש בבחינת מל' כי אליו ולא למדותיו.**

و انقباض‌های بسیاری [وجود دارد] تا به مرتبهٔ عدالت (**צדק**, Tzedek)، فرمانروایی مقدس (**מלכות**, Malchus) کشیده شود. ازاین‌رو، جانشان مشتاق است و به‌راستی در اشتیاق می‌گدازد، و در برابر نور بی‌پایان (**אור אין סוף**, Or Ein Sof) که در مرتبهٔ **מלכות** ساکن است و در آن متلبس می‌شود، به خودنفی‌گری (**ביטול**, bittul) می‌رسد؛ زیرا [این] به‌سوی اوست، نه به‌سوی صفاتش.

نور **ה'** تنها پس از انقباض‌های بسیار به مرتبهٔ **צדק** («عدالت»)، نامی برای **מלכות**، می‌رسد؛ ازاین‌رو، کسانی که آن را در آنجا دریافت می‌کنند، احساس می‌کنند که چه اندازه از سرچشمهٔ آن دورند. پس جانشان مشتاق می‌شود و در برابر نور بی‌پایان پنهان در **מלכות** به **ביטול** می‌رسد؛ آنان خود **ה'** را می‌طلبند، نه صفاتش.

רק שאין השגתם באור א"ס אלא במה שנתלבש בבחי' מל' להיות מלך שמו נק' עליהם שזהו חיותם וקיומם כו'.

اما دریافت آنان از نور بی‌پایان تنها به آنچه در مرتبهٔ **מלכות** متلبس است محدود می‌شود: این‌که او پادشاه باشد و نامش بر آنان خوانده شود؛ این همان نیروی حیات (**חיות**, chayus) و وجود آنان است، و غیره.

بالاین‌حال، دریافت آنان از نور بی‌پایان تنها به آن چیزی محدود است که در **מלכות** متلبس است؛ یعنی فرمانروایی **ה'** که او را پادشاه آنان می‌سازد و به آنان حیات و وجود می‌بخشد. آنان او را تنها به‌عنوان پادشاه بر خود می‌شناسند.

סרוד שבאנה ו שאדמאני גאנא

6 ובוה יובן ענין רננא ברמשא מדת לילה²⁴ שהמלי כשירדת לבי"ע ובוקעת המסך כו' הנה מחמת ריחוקה כתיב אלקים אל דמי לך²⁵ אל תחרש ואל תשקוט²⁶ כו'.

אז אין גא מענאי «סרוד שאמגא» (רננא ברמשא, renana be-ramsha), יעני שפֿטֿ שֶׁבֿ, רושן מי שווד: הנגאמי קה פרמאנואיי (מלכות, Malchus) בה עואלֿ אָפֿרִינֶשׁ (בריאה, Beriah), שורת־בִּחְשִׁי (יצירה, Yetzirah) ו עמל (עשיה, Asiyah) פֿרוד מי אִיד ו אז פרד (מסך, masach) מי גזרד ו אָן רא מי שִׁקָּאֵף, ו גִּירֶה, בה־סִבֿ דורִי אש נושֶׁתֶּה שֶׁדֶּה אִסֵּת: «אי ה', אָמוּשׁ מִבָּאשׁ; סִקוּת מִכֵּן ו אָרָם מִגִּיר...».

אִכּוּנֵן אֶלְתֵּר רִבֵּה (אדמו"ר הזקן) מענאי «סרוד שאמגא» (רננא ברמשא, renana be-ramsha) רא תוֹשִׁיחַ מי־דֶּה: שֶׁבֿ שֶׁפֿטֿ פרמאנואיי (מלכות) אִסֵּת. הִנֵּגָמִי קה פרמאנואיי בה עואלֿ פֿרודִין פֿרוד מי־אִיד ו אז «פרד» (מסך, masach) קה עואלֿ שֶׁדֶּה (אצילות, Atzilus) רא אז אָנֶה גִּדָּה מי־גִּזֵּר, אז שֶׁרְשֻׁמֶה שֶׁדֶּה דור אִסֵּת; אזִינֶרו פֿרִיאֵשׁ הֵמָּן אִיֶּה אִסֵּת: «אי ה', אָמוּשׁ מִבָּאשׁ»; פֿרִיאֵדִי קה אָרָם נִמִּי־גִיר.

ואזי היא בבחי' רינה וזמרה. וכמ"ש נתן זמירות בלילה.²⁷ וזמרה זו היא התשוקה להתכלל למעלה מתרפקת על דודה²⁸ כו'.

אָנֶגָּה או דר חַלֵּתֿ סרוד ו נִגְמֶה אִסֵּת, אָנֶגָּה קה נושֶׁתֶּה שֶׁדֶּה: «אָנֶגָּה דר שֶׁבֿ נִגְמֶהֶה מי־בִּחְשִׁדֶּה.» ו אין נִגְמֶה, אִשְׁתִּיאִקֿ בה אָן אִסֵּת קה דר בַּלָּה גִּזֵּב שווד: «בר־מִחְבּוּבֿ אָוִישׁ תִּכִּיֶּה דָּאֶה...».

דר אָן חַלֵּתֿ, פרמאנואיי סרוד מי־אָוֵנֶד; אָנֶגָּה קה דר אִיֶּה אָמֵדֶה אִסֵּת: «אָנֶגָּה דר שֶׁבֿ נִגְמֶהֶה מי־בִּחְשִׁדֶּה.» נִגְמֶה או אִשְׁתִּיאִקֿ בה שֶׁעוּד ו גִּזֵּב־שֶׁדֶּה דר בַּלָּאִסֵּת, הִמְכּוֹן ערוֹס דר גִּזֵּל גִּזֵּלֶה קה «בר־מִחְבּוּבֿ אָוִישׁ תִּכִּיֶּה דָּאֶה» אִסֵּת.

ולכן עבודת המלאכים²⁹ ג"כ ברינה שהרי נמשכים מבחי' מל' ומל' דבריאה הוא מקור וחיות המלאכים דבריאה. ומל' דיצירה³⁰ וכו'.

אזִינֶרו שֶׁפֿטֿ פֿרשֶׁתִּגָּן נִיֶּז בא סרוד אִסֵּת, זִיֶּרָה אז מִרְבֵּה פרמאנואיי שֶׁרְשֻׁמֶה מי־גִירנֶד: פרמאנואיי עואלֿ אָפֿרִינֶשׁ שֶׁרְשֻׁמֶה ו נִירוֹי חַיַּתֿ פֿרשֶׁתִּגָּן אָן עואלֿ אִסֵּת, ו פרמאנואיי עואלֿ שֶׁרְשֻׁמֶה נִיֶּז אָנֶיֶן אִסֵּת, ו גִּירֶה.

שֶׁפֿטֿ פֿרשֶׁתִּגָּן נִיֶּז סרוד אִסֵּת, זִיֶּרָה אז פרמאנואיי שֶׁרְשֻׁמֶה מי־גִירנֶד: פרמאנואיי הֵר עואלֿ, שֶׁרְשֻׁמֶה ו נִירוֹי חַיַּתֿ פֿרשֶׁתִּגָּן הֵמָּן עואלֿ אִסֵּת. אז אָנֶה קה רִישֶׁ אָנָן «שֶׁבֿ» פרמאנואיי אִסֵּת, שֶׁפֿטֿשֶׁן סרוד־אִשְׁתִּיאִקֿ שֶׁבֶּאנֶה אִסֵּת.

אך המלאכים אין להם אלא בחי' רינה בלבד לפי שאין מקורם אלא בחי' מלי' בלבד. משא"כ נש"י [נשמות

ישראל] הם כלולים מכל הפרצופים (נעשה אדם בצלמנו)³¹ א"א [אבא ואימא] זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא].³²

אما فرشتگان فقط مرتبة سرود را دارند، زیرا سرچشمه‌شان تنها مرتبة فرمانروایی است. اما چنین نیست درباره نفوس اسرائیل؛ آن‌ها دربرگیرنده همه پیکربندی‌ها هستند («انسان را به صورت خود بسازیم»): پدر و مادر (אבא ואמא, Abba v'Imma)، یعنی حکمت (חכמה, Chochmah) و فهم (בינה, Binah)، صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) و بُعد مؤنث / فرمانروایی (נוקבא, Nukva).

فرشتگان تنها سرود دارند، زیرا سرچشمه‌شان فقط فرمانروایی است. در مقابل، نفوس اسرائیل همه پیکربندی‌ها (partzufim) در عالم صدور را دربرمی‌گیرند؛ چنان‌که از عبارت «انسان را به صورت خود بسازیم» برمی‌آید: پدر و مادر، یعنی حکمت و فهم، صفات عاطفی و بُعد مؤنث. در جایی که این بخش در לקוטי תורה L'Gimmel Parshiyos نقل شده، در پایان آمده است (چنان‌که یادداشت Kehot گزارش می‌کند) که برای فرشتگان، جهان تا اندازه‌ای «مکان» دارد، زیرا ریشه آن‌ها تنها فرمانروایی است؛ سرچشمه مکان و زمان.

ולכן יש להם ג"כ בחי' שמחה היא בחי' המשכה מלמעלה למטה בתומ"צ [בתורה ומצות] רמ"ח איבריך

דמלכא ט"ס [ט' سفירות] דז"א

ازاین‌رو آن‌ها مرتبة شادی را نیز دارند؛ این مرتبه، فرودآوردن از بالا به پایین از طریق تورات و فرمان‌ها (מצוות, mitzvos) است: «۲۴۸ اندام پادشاه»، یعنی نه مرتبة تجلی (سفירות, Sefiros) در صفات عاطفی (ז"א / زعیر אנפין).

چون نفوس مراتب بالاتر را دربرمی‌گیرند، «شادی» را نیز دارند؛ یعنی فرودآوردن نور ה' به جهان از طریق تورات و فرمان‌ها. ۲۴۸ فرمان ایجابی «۲۴۸ اندام پادشاه» نامیده می‌شوند و با نه مرتبة تجلی صفات عاطفی متناظرند.

כי טפ"ט [ט' פעמים ט'] הם פ"א וג"פ [וג' פעמים] פ"א שבכל ספי' [سفירה / سفירות] יש ג' כלים פנימי חיצון

תיכון הם רמ"ג וה"ח [וה' חסדים] (דאימא) המגדילים הם רמ"ח.

زیرا نه ضربدر نه برابر با ۸۱ است؛ و سه ضربدر ۸۱، چون در هر مرتبة تجلی سه ظرف هست – درونی، بیرونی و میانی – برابر با ۲۴۳ می‌شود؛ و [با] پنج صفت مهر (חסדים, Chasadim) از مادر (אמא, Imma) که موجب رشد می‌شوند، شمار به ۲۴۸ می‌رسد.

این عدد چنین به‌دست می‌آید: هر یک از نه مرتبة تجلی صفات عاطفی، هر نه مرتبه را در خود دارد؛ پس شمار ۸۱ می‌شود. هر یک از آن‌ها سه ظرف دارد – درونی، بیرونی و میانی – و در نتیجه شمار به ۲۴۳ می‌رسد. پنج صفت مهر که مادر برای رشد صفات عاطفی به آن می‌بخشد، شمار را به ۲۴۸ می‌رساند.

והמשכה זו בז"א אורייתא מחכמה נפקת ושרשה למעלה מן החכמה תר"ך עמודי אור שבכתר היא גלגלתא ומו"ס [ומוחא סתימאה] דא"א.

این فرودآوردن در صفات عاطفی است: «تورات از حکمت سرچشمه می‌گیرد»؛ اما ریشه آن بالاتر از حکمت است: ۶۲۰ ستون نور در تاج (כתר, Keser)، که همان جمجمه (גלגלתא, Gulgalta) و مغز نهان (מוחא סתימאה, Mocha Stima'ah) در پیکربندی بیرونی تاج، یعنی **אריך אנפין** (Arich Anpin)، است.

تورات و فرمان‌ها به صفات عاطفی فرود می‌آیند، زیرا «تورات از حکمت سرچشمه می‌گیرد»؛ اما ریشه آن‌ها از این هم بالاتر، در تاج، یعنی مرتبه فراتر از عقل، است. آن‌جا «۶۲۰ ستون نور» نامیده می‌شود (۶۱۳ فرمان به‌علاوه هفت فرمان ربانی) و با «جمجمه» و «مغز نهان» در پیکربندی بیرونی تاج، یعنی **אריך אנפין** (Arich Anpin)، یکی دانسته می‌شود.

וכל האורות נמשכין בז"א כל ארחות³³ הוי"ה כו'. פי' ארחות להיות הוי"ה כו' הם בחי' תרי"ג ארחין מחיורתי כו'.

و همه نورها به صفات عاطفی فرود می‌آیند: «همه راه‌های ה'...». یعنی «راه‌ها» برای آن‌که **ה'** باشد، و غیره؛ این‌ها همان مرتبه ۶۱۳ راه از «سپیدی» و غیره هستند.

همه این نورها به صفات عاطفی جاری می‌شوند، چنان‌که آیه می‌گوید: «همه راه‌های ה'...». «راه‌ها» همان ۶۱۳ راهی هستند که از «سپیدی» سرچشمه می‌گیرند؛ تصویری قبلائی برای نور بی‌رنگ بالاترین مرتبه. از طریق آن‌ها نام **ה'** فرود آورده می‌شود.

ונש"י [ונשמות ישראל] הם המקבלים כל האורות הנמשכין [הנמשכים / הנמשכין] בז"א מלמעלה מעלה מכל הבחי' לפי שהם כלולים מהכל כו' כנ"ל. וזהו עבדו את³⁴ ה' בשמחה להיות נמשך הוי"ה מלמעלה מ"ט [מלמעלה למטה].

و جان‌های اسرائیل دریافت‌کنندگان همه نورهایی هستند که از **א"א** / **זעיר אנפין** (Z'eir Anpin) کشیده می‌شوند، زیرا همه‌چیز را در خود دارند، چنان‌که پیش‌تر گفته شد. این است [معناي] «**ה'**» را با شادی بندگی کنید: یعنی **ה'** از بالا به پایین کشیده شود.

جان‌های اسرائیل همه نورهایی را که به صفات عاطفی کشیده می‌شوند، حتی از بالاترین مراتب، دریافت می‌کنند؛ زیرا همه مراتب را در خود دارند. این معنای «**ה'**» را با شادی بندگی کنید» است: از راه بندگی آنان، نام **ה'** از بالا به پایین کشیده می‌شود و همین فرودآوردن شادی است.

אך מ"מ באו לפניו ברננה. שא"א לבא אל המלך דהיינו להתכלל ממטלמ"ע [ממטה למעלה] אלא בבחי' רננה ברמשא³⁵ מדת לילה.

בاین‌همه، «در حضور او با سرود بیایید»: زیرا آمدن نزد پادشاه، یعنی از پایین به بالا در او مستغرق شدن، جز از راه مرتبه سرود، «سرود در شامگاه»، که صفت شب است، ممکن نیست.

باین‌حال، همان آیه ادامه می‌دهد: «در حضور او با سرود بیایید»: «آمدن نزد پادشاه» و بالا رفتن از پایین و مستغرق شدن در او، تنها از راه سرود، یعنی اشتیاق «شب»، ممکن است. شادی ה' را به پایین می‌کشاند؛ سرود جان را به بالا می‌برد.

וצדקתך ירננו³⁶ בחי' צדק בלבד (שאינ העלאת מ"ן [מיין נוקבין] של התחתונים מגיע רק עד המל')³⁷

«و از عدالت تو سرود خواهند خواند»: تنها مرتبه צדק (Tzedek [عدالت]); زیرا بالا آوردن מ"ן (mayin nukvin [آب‌های مؤنث]) از سوی موجودات فرودین، فقط تا فرمانروایی (ملכות, Malchus) می‌رسد.

«از عدالت تو سرود خواهند خواند» نشان می‌دهد که سرود فقط تا צדק، یعنی فرمانروایی (ملכות)، می‌رسد؛ زیرا بالا آمدن מ"ן (mayin nukvin)، یعنی برانگیختگی‌ای که از سوی موجودات فرودین بالا می‌رود، از فرمانروایی فراتر نمی‌رود.

אבל המשכה מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה] (הוא עד"מ שיבא המלך לכאן) הנה מאליו וממילא נמשך اور א"ס שלמעלה מעלה והיו הדברים האלה אשר אנכי³⁸ מי שאנכי³⁹ מצוך כו':⁴⁰

اما [در مورد] فرودآوردن از بالا به پایین (که به‌عنوان تمثیل، گویی پادشاه به اینجا بیاید)، آنگاه نور بی‌پایان (اور אין سوف, Or Ein Sof) که در اوج اوج است، خودبه‌خود و ناگزیر فرود آورده می‌شود: «و این سخنانی که من، آن‌که هستم، به تو فرمان می‌دهم، خواهند بود...»

در مقابل، فرودآوردن از بالا به پایین مانند آن است که خود پادشاه نزد رعایایش بیاید: نور بی‌پایان از بالاترین مراتب، خودبه‌خود و بی‌درنگ فرود می‌آید، فراتر از هر چیزی که صعود می‌توانست به آن برسد. آلتز ربه (אדמו"ר הזקן) این معنا را در عبارت «این سخنان که من (אנכי, Anochi) به تو فرمان می‌دهم» می‌خواند: «من» ذات خود ה' است، «آن‌که هستم»، که از راه מצוות (mitzvos [فرمان‌ها]) فرود آورده می‌شود.

صهيون و دختر صهيون

7 ועתה נבא לביאור וטעם הפסוק הנה כשהמל' במקומה⁴¹ באצ'י היא נק' ציון. כי ציון מל' סימן וחותם לפי שאז היא מקבלת כל האורות שלמעלי [שלמעלה] ממש הנמשכים בז"א בבחי' יסוד דילה נקודת ציון כו'.

אکنون به تبیین و بیان علت آیه می‌پردازیم. هنگامی که فرمانروایی (ملכות, Malchus) در جایگاه خود در عالم صدور (אצילות, Atzilus) است، «صهیون» (ציון, Tziyon) نامیده می‌شود؛ زیرا «صهیون» از واژه ציון (tziyun) گرفته شده که به معنای نشانه و مهر است؛ چراکه آن‌گاه همه نورهایی را که حقیقتاً از بالا هستند دریافت می‌کند، نورهایی که در مرتبه بنیاد (יסוד, Yesod) او، «نقطه صهیون»، به صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) فرود کشیده می‌شوند، و جز اینها.

اکنون آلتز ربه (ادمو"ר הזקן) به خود آیه بازمی‌گردد. هنگامی که فرمانروایی در جایگاه خود در عالم صدور است، «صهیون» نامیده می‌شود؛ واژه‌ای به معنای نشانه یا مهر. در آنجا، فرمانروایی در بنیاد خود، یعنی «نقطه صهیون»، همه نورهایی را که حقیقتاً از بالا به صفات عاطفی کشیده می‌شوند دریافت می‌کند و اثر آن‌ها را، همچون مهری، بر خود دارد.

8 דהיינו בחי' תומ"צ [תורה ומצות]. כי עיקר בחי' מצוה הוא במל' שהרי על ידה בא לידי גילוי בפו"מ [בפועל ממש] כו' שביאור המצוה איך ומה היא הוא בז"א וקיום המצוה היא במל'.

یعنی مرتبه طوره (Torah, تורה) و فرمان‌های دینی (מצוות, mitzvos). زیرا جنبه اصلی یک فرمان (מצוה, mitzvah) در فرمانروایی است، چراکه به واسطه او آن فرمان در عمل آشکار می‌شود، و جز اینها؛ شرح فرمان—اینکه چیست و چگونه انجام می‌شود—در صفات عاطفی است، و انجام فرمان در فرمانروایی است.

آنچه او دریافت می‌کند، طوره و فرمان‌های دینی است. شرح یک فرمان، یعنی اینکه چیست و چگونه باید انجام شود، به صفات عاطفی تعلق دارد؛ اما انجام واقعی آن به فرمانروایی تعلق دارد، مرتبه‌ای که امور از طریق آن به تحقق عینی می‌رسند.

8 וכגון ענין קדש לי כל בכור⁴² שהביאור הוא ענין התלבשות חכמה כו'. והקיום בפו"מ [בפועל ממש] הוא ע"י קלף הגשמי והנחה על היד והראש כו'.

برای نمونه، موضوع «هر نخست‌زاده‌ای را برای من مقدس کن»: توضیح آن به پوشش یافتن حکمت (חכמה, Chochmah) و جز آن مربوط است، و تحقق آن در عمل بالفعل از رهگذر پوست‌نوشتۀ مادی و نهادن آن بر بازو و سر و جز آن صورت می‌گیرد.

نمونه‌ای از این دست، «هر نخست‌زاده‌ای را برای من مقدس کن» است؛ آغاز یکی از بخش‌هایی که در تفیلیل (תפילין, tefillin) نوشته می‌شود. معنای درونی آن به پوشش یافتن حکمت مربوط است، حال آن‌که تحققش در عمل، همان پوست‌نوشتۀ مادی‌ای است که بر بازو و سر نهاده می‌شود.

ולכן הוא בחי' ציון וחوتם שנחקקים בה כל האורות עליונים בחי' חכמה שבקדש לי כל בכור כו' נמשך ע"י הקיום בפו"מ [בפועל ממש].

ازاین‌رو، این مرتبه، مرتبه «صهیون» و مُهر است که همه نورهای برین در آن نقش می‌بندند: مرتبه حکمت در «هر نخست‌زاده‌ای را برای من مقدس کن» و جز آن، از طریق تحقق در عمل بالفعل فرود آورده می‌شود.

از آن‌جا که نور برین حکمت در آن بخش تنها از طریق عمل جسمانی فرود می‌آید، فرمانروایی (ملכות، Malchus)، مرتبه عمل بالفعل، «صهیون» و «مُهر» نامیده می‌شود. همه نورهای برتر در او نقش بسته‌اند، همان‌گونه که اثری در مُهر نقش می‌بندد.

وזהו ענין מצות צריכות כוונה שהמצוה היא הקיום בפו"מ [בפועל ממש] **והכוונה הוא בחי' האורות עליונים הנמשכין כו' (וכשמקבלת כל האורות אזי היא בבחי' שמחה)**⁴³

این است معنای این اصل که «فرمان‌های دینی (מצוות، mitzvot) به نیت نیاز دارند»: خود فرمان دینی (מצוה، mitzvah) تحقق عملی است، و نیت، مرتبه نورهای برینی است که فرود آورده می‌شوند و جز آن، (و هنگامی که او همه نورها را دریافت می‌کند، آن‌گاه در حالت شادی است).

این اصل را توضیح می‌دهد که «فرمان‌های دینی به نیت نیاز دارند»: خود فرمان دینی عمل جسمانی است که به فرمانروایی تعلق دارد، و نیت همان نورهای برتری است که در آن فرود آورده می‌شوند. عبارت داخل پرائتز می‌افزاید که هنگامی که فرمانروایی همه این نورها را دریافت می‌کند، در حالت شادی است.

אך כשיורדת לבי"ע (שהוא בבחי' רנה וזמירות بلילה רננה ברמשא כנ"ל) אזי נק' בת ציון שאז היא יורדת ובוקעת המסך להתלבש בע' [בשבועים] שרים כדי להכניעם כענין ומלכותו בכל משלה.⁴⁴

اما هنگامی که او به عوالم آفرینش (بریا، Beriah)، صورت‌بخشی (יצירה، Yetzirah) و عمل (عשיه، Asiyah) فرود می‌آید (که در حالت سرود و «نغمه‌ها در شب»، «سرود در شامگاه» است، چنان‌که پیش‌تر گفته شد)، آن‌گاه «دختر صهیون» نامیده می‌شود؛ زیرا آن‌گاه فرود می‌آید و پرده (مסך، masach) را می‌شکافد تا در پوشش هفتاد امیر درآید و آنان را به زیر فرمان آورد، چنان‌که آمده است: «و فرمانروایی او بر همه چیره است».

هنگامی که فرمانروایی به عوالم فرودین فرود می‌آید، «دختر صهیون» نامیده می‌شود و آن‌گاه در حالت «سرود در شامگاه» است. او از پرده می‌گذرد و در «هفتاد امیر» – نیروهای روحانی‌ای که بنا بر سنت قبلائی بر فراز هفتاد ملت قرار دارند – پوشش می‌یابد تا آنان را به زیر فرمان آورد، تا فرمانروایی **ה'** «بر همه چیره باشد».

והנה עיקר ירידתה הוא בזמן הגלות גלו לאדום שכינה עמהם^{45, 46} שאז הוא בבחי' דבור הנפרד מהקול.

اکنون، نزول اصلی او در زمانِ تبعید است: «به إدوم تبعید شدند و حضورِ الهی (שכינה, Shechinah) با آنان است؛ زیرا آن‌گاه او در حالتِ گفتاری است که از آواز جدا شده است.

نزول اصلی او در تبعید است، چنان‌که خردمندان می‌گویند هنگامی که بنی‌اسرائیل به إدوم تبعید شدند، حضورِ الهی با آنان رفت. آن‌گاه فرمانروایی، یعنی «گفتار» د'، از «آواز» (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) که از آن سرچشمه می‌گیرد، گسسته است.

بخش 910.5

تبعید، معبد و وعدهٔ پیامبر

9 ועי"כ [ועל ידי כך] נפשי איתיך בלילה⁴⁷ בגלות ומתרפקת על דודה⁴⁸ כו'.

از این رهگذر است که «با جانم در شب مشتاقِ توام»، در تبعید، و «بر محبوب خویش تکیه می‌کند...».

در تبعید، فرمانروایی (ملכות, Malchus) از دور اشتیاق می‌ورزد: «با جانم در شب مشتاقِ توام»، و بر محبوب خویش تکیه می‌کند.

אבל בזמן בהמ"ק [בית המקדש] ותרב חכמת שלמה דקיימא סיהרא באשלמותא.⁴⁹ לא היתה המלכות

יורדת בעצמה לבי"ע לברר כו' רק הבירורין נעשו ע"י ישראל בקרבנות שהיה העשן כו'. והקרבנות

היו אשה ריח ניחוח⁵⁰ כו' ונעשה יחוד עליון באצילות.

اما در روزگارِ معبد مقدس، «و حکمتِ سلیمان (שלמה) فزونی گرفت»، هنگامی که «ماه در کمالِ خود ایستاده بود»، فرمانروایی (ملכות) خود به عوالمِ آفرینش (بریاة, Beriah)، صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah) و عمل (عשיה, Asiyah) فرود نمی‌آمد تا آن‌ها را پالایش کند و مانند این؛ بلکه پالایش‌ها به‌دستِ اسرائیل و از راهِ قربانی‌ها انجام می‌شد؛ قربانی‌هایی که در آن‌ها دود و مانند آن بود. و قربانی‌ها «قربانی آتشین، رایحه‌ای خوشایند...» بودند، و در عالمِ صدور (אצילות, Atzilus) اتحادی برین پدید می‌آمد.

اما در روزگارِ معبد مقدس، هنگامی که «حکمتِ سلیمان فزونی گرفت»، زوهر (זהר) می‌گوید که «ماه در کمالِ خود ایستاده بود»: فرمانروایی که به ماه تشبیه می‌شود، کامل بود. آن‌گاه نیازی نبود که خود به عوالمِ فرودین فرود آید تا آن‌ها را پالایش کند؛ اسرائیل این پالایش را از راهِ قربانی‌ها انجام می‌داد، و دودِ قربانی‌ها به‌سوی بالا برمی‌خاست. قربانی‌ها، «قربانی آتشین، رایحه‌ای خوشایند»، اتحادی برین در عالمِ صدور پدید می‌آوردند.

וממילא היו מוכנעים וכפופים להקדושה כו'. ותמיד היו מיחדים השכינה למעלה כו'. ולכן לא נק' בת ציון אלא בזמן הגלות.

در نتیجه، آنان [نیروهای بیرون از قداست] سرکوب و تابع قداست بودند و مانند آن. و آنان [اسرائیل] پیوسته شخینا (حضور الهی؛ **שכינה**, Shechinah) را در بالا متحد می‌ساختند و مانند آن. ازاین‌رو، او فقط در دوران تبعید «دختر صهیون» نامیده می‌شود.

در نتیجه، نیروهای بیرون از قداست بی‌آنکه تلاش دیگری لازم باشد، سرکوب و تابع آن بودند، و اسرائیل پیوسته شخینا را با سرچشمه‌اش در بالا متحد می‌ساخت. از همین روست که فرمانروایی فقط در دوران تبعید «دختر صهیون» نامیده می‌شود.

וע"כ בא הנביא לנחם שאעפ"כ [שאף על פי כן] לע"ל [לעתיד לבוא] תהי' [תהיה] רני ושמחי⁵¹ (ולא עוד אלא שתתעלה בעילויי רב עד שתהיה בב' הבחינות יחד).⁵²

ازاین‌رو پیامبر آمد تا تسلی دهد: باین‌همه، در آینده «سرود بخوان و شادمان باش»؛ و نه‌تنها این، بلکه او به مرتبه‌ای بسیار بلند ارتقا خواهد یافت، تا در هر دو مرتبه با هم باشد.

پس پیامبر تسلی می‌دهد: باین‌همه، در آینده هم «سرود بخوان» خواهد بود و هم «شادمان باش». توضیح داخلی پراتز می‌افزاید که فرمانروایی چنان ارتقا خواهد یافت که هر دو را هم‌زمان خواهد داشت: هم صعود و هم فرودآوردن.

והענין כי הנה יש אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] גם בלא אתעדל"ת [אתערותא דלתתא]. למעני למעני אעשה⁵³ שהרי אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] הוא בפסוד"ז [בפסוקי דזמרה] וק"ש [וקריאת שמע] כו' ויש המשכת המצות קודם לכן כמו טלית כו'.

نکته این است که برانگیختگی از بالا (**אתערותא דלעילא**, isarusa dileila) حتی بدون برانگیختگی از پایین (**אתערותא דלתתא**, isarusa dilelata) نیز وجود دارد: «به‌خاطر خودم، به‌خاطر خودم انجام خواهیم داد [آن را]». زیرا برانگیختگی از پایین در آیات ستایش (**פסוקי דזמרה**, Pesukei deZimra [آیات ستایش]) و **שما (קריאת שמע**, Shema [قراءة شما]) و مانند آن است، حال آن‌که فرودآوردن احکام تورات (**מצות**, mitzvos [فرامین تورات]) پیش از آن صورت می‌گیرد؛ مانند تلית (**טלית**, tallis [شال نیایش]) و مانند آن.

مبنا این است که **ה'** می‌تواند بدون هیچ برانگیختگی از پایین، خود را از بالا برانگیزد: «به‌خاطر خودم، به‌خاطر خودم این کار را خواهم کرد.» حتی اکنون نیز فرودآوردن احکام تورات، مانند پوشیدن تلית، پیش از برانگیختگی از پایین در نماز، در آیات ستایش و شما صورت می‌گیرد.

רק שההפרש הוא שאינו יורד ונמשך מלמעלה אלא בבחי' חיצוניות. אבל בבחי' פנימיות באו לפניו.⁵⁴ לפניו היינו פנימית ברננה דייקא.

تنها تفاوت این است که [نور] از بالا فرود می‌آید و امتداد می‌یابد، اما فقط در بُعد بیرونی (chitzoniyus, حیضونیوت). ولی در بُعد درونی [جنبه] (pnimiyus, פנימיות): «به پیشگاه او بیایید»؛ «پیشگاه او» (lefanav, לפניو) یعنی درون (פנימיות, penim) [بُعدِ درونی]؛ و مشخصاً «با سرود».

اما فرودآوردنی که برانگیختگی از پایین آن را برنمی‌انگیزد، تنها به بُعد بیرونی می‌رسد. بُعد درونی از راه «با سرود به پیشگاه او بیایید» حاصل می‌شود: واژه «پیشگاه او» (lefanav, לפניو) با واژه «درون» (penim, פניمیت) پیوند دارد، و این بُعد مشخصاً از راه سرود دست‌یافتنی است.

بخش 6 • 10-11

سکونتِ ה' و משיח

10 ולע"ל [ולעתיד לבוא] הנני בא ושכנתי בתוך⁵⁵ ממש. והיינו בחי' נאם ה' בחי' דבור כענין שכילה מדברת מתוך גרונו של משה.^{56, 57}

و در زمان آینده: «اینک می‌آیم و در میان شما ساکن می‌شوم»، به‌راستی. این همان مرتبة «فرموده (נאם, ne'um) نام چهارحرفی (ה', Havayah)» است؛ مرتبة گفتار، چنان‌که در این سخن آمده است: «حضور الهی (שכינה, Shechinah) از درون گلوئ موسی (משה) سخن می‌گوید.»

در آینده، ה' «در میان شما ساکن خواهد شد»، یعنی به‌راستی در درون. آیه با عبارت «فرموده ה'» پایان می‌یابد و نאם (ne'um) به معنای گفتار است: ה' از درون شخص سخن خواهد گفت، همان‌گونه که שכילה از گلوئ موسی سخن گفت.

וכענין ונתתי מטר ארצכם⁵⁸ כו'. ונתתי עשב⁵⁹ כו' שאומר כל אדם בק"ש [בקריאת שמע]⁶⁰ ע"י שבא לבחי' מס"נ [مسירות נפש] באחד ובכל מאדך⁶¹ הרי נעשה ודברי אשר שמתی בפך⁶² כו'.

و چنان‌که در این آیات آمده است: «باران سرزمینتان را خواهم داد...» و «گیاه را خواهم داد...»؛ هر شخصی این کلمات را در شمع می‌گوید. با رسیدن به مرتبة فداکاری تا پای جان (mesirus nefesh, مسירות نפש) در عبارت «یکی» و نیز در عبارت «با تمام توانت»، این سخن تحقق می‌یابد: «و سخنانم را که در دهانت نهاده‌ام...»

موسی به صیغه اول شخص خود ه' گفت: «باران سرزمینتان را خواهم داد... گیاه را خواهم داد»، و هر یهودی همین کلمات را در شمع می‌گوید. هنگامی که شخص در عبارت «یکی» و در عبارت «با تمام توانت» به فداکاری تا پای جان می‌رسد، وعده «سخنانم را که در دهانت نهاده‌ام» تحقق می‌یابد: کلام ه' از دهان او سخن می‌گوید.

11 ועי'נ [ועל זה נאמר] האלהים יעננו בקול בקולו ש"מ [של משה] ⁶³ כו'. הנני בא ⁶⁴ מלמעלה למטה מאתעדל"ע [מאתערותא דלעילא] הנני אני בעצמי למעלה מעלה.

درباره این گفته شده است: «و ה' با صدایی به او پاسخ داد»؛ یعنی با صدای موسی (مשה)، و غیره. «اینک می‌آیم»: از بالا به پایین، از برانگیختگی از بالا (אתערותא דלעילא, isarusa dileila). «اینک من» (הנני, hineni): خود من، در مرتبه‌ای بسیار بلند در بالا.

تلمود عبارت «و ה' با صدایی به او پاسخ داد» را چنین می‌خواند: «با صدای موسی»؛ ه' از طریق صدای خود موسی سخن گفت، نمونه‌ای از سخن‌گفتن حضور الهی (שכינה, Shechinah) از درون. سپس آلتز ربه (ادمو"ר הזקן) عبارت «اینک می‌آیم» را تحلیل می‌کند: «می‌آیم» به معنای فرودآوردنی از بالا است، بی‌آنکه از پایین برانگیخته شده باشد؛ و «اینک من» (הנני, hineni) به معنای خود ه'، از عالی‌ترین مرتبه است.

ישכיל עבדי ירום ونשא וגבה מאד. ⁶⁵ דהיינו מפנימית עתיק שהיא פנימית א"א כו' שם יהי' [יהיה] מעלת משיח כו'.

«بنده‌ام کامیاب خواهد شد؛ سرافراز و برکشیده خواهد شد و بسیار بلندمرتبه خواهد بود.» یعنی از بُعد درونی (פנימיות, pnimiyus) عتیק، مرتبه کهن (עתיק, Atik)، که بُعد درونی آریخ آنپین، چهره دراز (אריך אנפין, Arich Anpin)، است، و غیره؛ از آنجا برتری مשיח (Moshiach) خواهد بود، و غیره.

این گفته اشعیا (ישعיהו)، «بنده‌ام کامیاب خواهد شد؛ سرافراز و برکشیده خواهد شد و بسیار بلندمرتبه خواهد بود»، درباره مשיח (Moshiach) به کار رفته است. برتری او از بُعد درونی عתיק (Atik)، درونی‌ترین مرتبه تاج (כתר, Keser)، سرچشمه می‌گیرد؛ و این همان بُعد درونی اריך אנפین (Arich Anpin) نیز هست.

بخش 7 • 121

«مرد و مرد» و چراغ حنوکا

12 ועי'ז ולציון יאמר איש ואיש יולד בה ⁶⁶ איש סתם. אשה מזרעת תחלה ⁶⁷ יולדת זכר. ואיש המשכה בוי"ו מאיש העליון כו'.

از این رهگذر، «و درباره صهیون گفته خواهد شد: مرد و مرد در او زاده شد.» «مرد» بی‌قید: «اگر زن نخست بذر افشاند، پسر می‌زاید.» و «مرد» فرودآوردنی است از طریق [حرف] واو (וי"ו, vav)، از انسانی والا، و جز این.

آیه «و درباره صهیون گفته خواهد شد: مرد و مرد در او زاده شد» در کنار آموزش تلمود خوانده می‌شود که اگر زن «نخست بذر افشاند»، فرزند پسر می‌شود. «مرد» نخست بی‌قید است؛ اما «و مرد» دوم، با حرف וי"ו، فرودآوردنی از «مرد» برین در بالا است.

כי והוא יכוננה עליון דהיינו כי ונחה עליו روح⁶⁸ ה' כו'. והריחו⁶⁹ כו'. חוטמא דפרדשקין כו'.

זیرا «و خود برترین او را استوار خواهد ساخت»؛ یعنی «روح ה' بر او قرار خواهد گرفت...»، «و او را به بو کشیدن توانا خواهد ساخت...»، «بینی پردشکین (חוטמא דפרדשקין, chotma d'pardashkin)»...».

زیرا «خود برترین او را استوار خواهد ساخت»؛ آئینه این عبارت را به משיח (Moshiach) پیوند می‌دهد، کسی که «روح ה' بر او قرار خواهد گرفت» و «بو خواهد کشید»؛ یعنی هیبت ه' را درمی‌یابد. عبارت آرامی پس از آن نیز با تصویری از «بینی» برین، مضمون بویایی را ادامه می‌دهد.

ولפי שהוא יכוננה עליון לפיכך יהי [יהיה] הכל בחינת איש. איש ואיש יולד כו'. ולכן תהי [תהיה] רנה ושמחה אפי' [افیلو] בת ציון בחי' שנק' בת.

و از آنجا که «خود برترین او را استوار خواهد ساخت»، پس همه در مرتبه «مرد» خواهند بود: «مرد و مرد زاده شد...». بنابراین، سرود و شادی حتی [در] «دختر صهیون» نیز خواهد بود؛ یعنی در مرتبه‌ای که «دختر» نامیده می‌شود.

از آنجا که خود برترین او را استوار می‌سازد، همه در مرتبه «مرد» خواهند بود؛ مرتبه‌ای که از بالا فرود می‌آید. بنابراین، حتی «دختر صهیون» نیز، یعنی مرتبه‌ای که «دختر» نامیده می‌شود، هم سرود خواهد داشت و هم شادی.

איש מזריע תחלה יולדת בת נקבה (שבחינת בת שמקבלת מאתעדל"ע [מתעורותא דלעילא] תתעלה מאד שתקבל מאתעדל"ע [מתעורותא דלעילא] העליונה כי והוא יכוננה עליון כו' כנ"ל.

«اگر مرد نخست بذر افشاند، او دختری، یعنی مؤنث، می‌زاید.» (زیرا مرتبه «دختر» که از برانگیختگی از بالا (אתעורותא דלעילא, isarusa dileila) دریافت می‌کند، بسیار تعالی خواهد یافت، تا از برانگیختگی برین از بالا دریافت کند؛ زیرا «خود برترین او را استوار خواهد ساخت»، و جز این، چنان‌که پیش‌تر توضیح شد.)

آموزش تلمود ادامه می‌یابد: هنگامی که مرد نخست بذر می‌افشاند، فرزند دختر می‌شود. «دختر» مرتبه‌ای است که از אתעורותא דלעילא دریافت می‌کند؛ در آینده چنان تعالی خواهد یافت که از عالی‌ترین אתעורותא דלעילא دریافت کند، زیرا «خود برترین او را استوار خواهد ساخت».

וע"כ תהי [תהיה] רני وשמחי ביחד שהן בחי' העלאה והמשכה בבחי' א' שגם בבחי' שמחה היא ההמשכה שמלמעלה תהי [תהיה] רנה כו').

ازاین‌رو، «سرود بخوان و شادمان باش» با هم خواهند بود؛ اینها مرتبه‌های بالاروی و فرودآوردن‌اند که در یک مرتبه قرار می‌گیرند: زیرا حتی در مرتبه شادی، که فرودآوردنی از بالاست، سرود نیز خواهد بود، و جز این.)

بنابراین «سرود بخوان» و «شادمان باش» با یکدیگر خواهند آمد: بالاروی و فرودآوردن یکی خواهند بود. حتی در شادی، که فرودآوردنی از بالا است، سرود نیز خواهد بود.

וזהו ענין נ"ח שמצותה על פתח הבית מבחוק⁷⁰ ברה"ר [ברשות הרבים]. כי הפתח הוא פתחו לי שערי צדק⁷¹ וצדקתך ירננו⁷² ומחוק לפתח הוא בי"ע⁷³ והדליקו נרות בחצרות קדשך כו'.

این است معنای چراغِ חנוکا که میتسوای آن (מצותה, mitzvah) این است که در ورودی خانه، از بیرون، در فضای عمومی قرار گیرد. زیرا ورودی همان «دروازه‌های عدالت را به رویم بگشایید» و «عدالت تو را با سرود خواهند خواند» است؛ و بیرون ورودی، عوالم آفرینش (بریאה, Beriah)، صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah) و عمل (عשיה, Asiyah) قرار دارند: «و در صحن‌های مقدس تو چراغ‌ها افروختند...».

همین معنا چراغِ حנוکا را نیز توضیح می‌دهد؛ چراغی که حکیمان می‌گویند باید در ورودی خانه، از بیرون، قرار گیرد. درگاه، فرمانروایی (ملכות, Malchus) است؛ «دروازه‌های عدالت» به צדק (Tzedek) اشاره دارد؛ و بیرون آن عوالمِ فرودین قرار دارند، چنان‌که در دعای سپاس حנוکا آمده است: «در صحن‌های مقدس تو چراغ‌ها افروختند.»

ואפי' [ואפילו] ברה"ר [ברשות הרבים] כו'. ושם ממשיכין הנ"ח שהוא ענין יחוד אור ושמן ופתילה⁷⁴ וגוונין שבאור פנימיים ומקיפים כו' הכל ממשיכים גם למטה מטה והיינו בחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] בלבד: و حتی در فضای عمومی، و جز این. و آنجا چراغِ حנוکا را فرود می‌آورند؛ چراغی که عبارت است از پیوندِ نور، روغن و فتیله، و رنگ‌های درونی و فراگیرِ نور، و جز این؛ همه اینها را تا پایین‌ترین پایین‌ها نیز فرود می‌آورند. و این مرتبه אתערותא דלעילא به‌تنهایی است.

چراغ حتی در فضای عمومی، یعنی در پایین‌ترین مکان، افروخته می‌شود. نور، روغن و فتیله در کنار هم، همراه با رنگ‌های درونی و فراگیرِ شعله، همگی تا پایین‌ترین مرتبه فرود آورده می‌شوند؛ و این برانگیختگی از بالا به‌تنهایی است، بی‌آنکه پیش‌تر برانگیختگی از پایین (אתערותא דלתתא, isarus dilesata) صورت گرفته باشد.

در کارِ بندگی

با انجام عملی فرمان‌ها و نیت آن‌ها، ה' را با شادمانی بندگی کنید و نور او را به جهان فروفرستید؛ و با سرود، یعنی اشتیاقی که از احساس دوری خویش پدید می‌آید، به پیشگاه او بیایید. هنگامی که شخص در שמע (Shema)، در عبارت‌های «واحد» و «با تمام توان»، به فداکاری تا پای جان (مسירות נפש, mesirus nefesh) می‌رسد، کلام خودِ ה' از دهان او سخن می‌گوید.

پرسش‌هایی برای گفت‌وگو

1. چرا فرشتگان تنها سرود دارند، حال آنکه جان‌ها هم سرود دارند و هم شادمانی؟
2. عشق زاده از دوری چه تفاوتی با شادمانی فروفرستادنِ نورِ ה' دارد، و چرا تنها از راه سرود می‌توان «به پیشگاه پادشاه آمد»؟
3. چرا ملכות در اصילות «صهیون» خوانده می‌شود و هنگام فرود آمدن «دختر صهیون»؛ و این چه چیزی درباره عمل מצוה و نیت آن می‌آموزد؟
4. اینکه در آینده سرود و شادمانی «با هم» خواهند بود به چه معناست، و چراغِ حנוکا که در بیرون و در فضای عمومی افروخته می‌شود چگونه این معنا را بیان می‌کند؟
5. چگونه خواندنِ שמע با فداکاری تا پای جان می‌تواند سبب شود کلامِ ה' از دهانِ شخص سخن بگوید؟

יادداشت‌ها

بند 2

1 ביאור ענין רני ושמחי

متنی از این شرح که می‌تلاز ربه (آدمو"ר האמצעי) آن را ثبت کرده، در ספר המאמרים 5566، جلد ۱ چاپ شده است؛ این، ثبت دیگری از همان تعلیم است.

יادداشت כהوت

הנחת כ"ק אדה"א בסה"מ תקס"ו ח"א.

2

پیامبر زکریا (זכריה)، خطاب به تبعیدیانی که به صهیون بازمی‌گشتند: «ای دختر صهیون، آواز بخوان و شادمان باش، زیرا بنگر، من می‌آیم و در میان تو سکونت خواهم کرد»، می‌فرماید نام چهارحرفی (ה', Havayah). این شرح می‌کوشد آن را واژه‌به‌واژه تفسیر کند. (زمینه: تنخ اشتهاین سالز)

Zechariah 2:14 זכריה ב' י"ד

רני ושמחי בת־ציון כי הנני־בא ושכנתי בתוכך נא־מיה'

Sing and rejoice, O daughter of Zion; for, lo, I come, and I' will dwell in the midst of thee, saith the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

3

ציון לשון זכר ولی, נקבה

تسماح تسدک (הצמח צדק) این تعلیم را که «صهیون» هم واژه‌ای مذکر است و هم واژه‌ای مؤنث، در دو جای اور התורה خود بر دברים نقل می‌کند.

יادداشت כהوت

מובא באדה"ת דברים כרך ו' ע' ב'קפא וע' ב'רפג.

4 יסוד דנוק'

این یادداشت خواننده را برای توضیح بیشتر دربارهٔ بنیاد Nukva، به بحث Yahel Or دربارهٔ «صالح چون درخت خرما شکوفا خواهد شد» ارجاع می‌دهد.

יادداشت כהوت

ראה יהל אור ע"פ צדיק כתמר ע' שלה.

5 רשפי אש

عروس درخواست می‌کند که همچون مَهري بر دل محبوبش نهاده شود، زیرا عشق به نیرومندی مرگ است و شراره‌هایش «شراره‌های آتش» اند؛ آلتز ربه (آدمو"ר הזקן) این عبارت را برای اشتیاق آتشین و رو به بالای قوای قید و سخت‌گیری (גבורות, Gevuros) مادر (אימא, Imma) به‌کار می‌گیرد. (زمینه: تنخ اشتهاین سالز)

Song of Songs 8:6 שיר השירים ח' ו'

שימני כחותם על־לִבִּי כחותם על־זרועך כי־עֵזָה כמִןֹת אֶהְיֶה קִשָּׁה כשֹׂאֹל קִנְיָה רִשְׁפִּיהָ רִשְׁפִּי אֵשׁ שְׁלֶה־בְתִיָּה:

Set me as a seal upon thy heart, As a seal upon thine arm; For love is strong as death, Jealousy is cruel as the grave; The flashes thereof are flashes of fire, A very flame of the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

6

אם הבנים שמחה

مزمور، ה' را می‌ستاید که زنی نازا را در خانه‌اش جای می‌دهد تا «مادری شادمان با فرزندان» باشد؛ از آنجا که אימא به معنای «مادر» است، آلتز ربه

آن را بر شادی مهر (חסדים, Chasadim) ایما تطبیق می‌دهد. (زمینه: تنخ اشتهاین سالز)

Psalms 113:9 תהילים קי"ג:ט'

מושיבי עֲקֶרֶת הַבַּיִת אִם־הַבָּנִים שְׂמֵחָה הִלְלוּ־קָה:

Who maketh the barren woman to dwell in her house As a joyful mother of children. Hallelujah

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

7

המלאכים . . כל בעלי השיר יוצאין בשיר

آلتز ربه در آن‌جا همین گفته را توضیح می‌دهد: هر صعود نفوس و فرشتگان از مرتبه‌ای به مرتبه‌ای بالاتر، مانند صعود از گان‌عدن فرودین به گان‌عدن برین، از راه سرود صورت می‌گیرد؛ سرود، خودنق‌گری خود موجود است. همان‌گونه که دانه باید پیش از روییدن در خاک از هم بپاشد، انسان نیز برای رسیدن به فهمی برتر باید نخست فهم پیشین خود را کنار بگذارد.

يادداشت כהوت

שבת רפ"ה. ראה לעיל ז, ג. לקמן ק"ג, ג. וראה סה"ש תש"ג ע' ק"א.

8

כל בעלי השיר יוצאין בשיר

משנה (משנה) حکم می‌کند حیواناتی که حلقه‌ای گردن (שיר, shir) بر تن دارند، می‌توانند در شبات (שבת, Shabbos) با آن بیرون بروند؛ حسیدوت (חסידות, Chassidus)، שיר را به معنای «سرود» می‌خواند، ازاین‌رو آنان که سرود دارند، به‌واسطهٔ سرود از حدود خود «بیرون می‌روند».

Mishnah Shabbat 5:1 משנה שבת ה' א'

בְּמָה בְּהֵמָה יוֹצֵאָהּ וּבְמָה אֵינָהּ יוֹצֵאָהּ. יוֹצֵא הַגָּמֵל בְּאַפְסָר, וְנֹאקָה בְּחֶטֶם, וְלִבְדָּקִים בְּקַרְמְבִּינָא, וְסוֹס בְּשִׁיר, וְכָל בְּעָלֵי הַשִּׁיר יוֹצֵאִים בְּשִׁיר וְנִמְשָׁכִים בְּשִׁיר, וּמִזִּין עֲלֵיהֶן וְטוֹבְלִין בְּמִקְוָמֶן:

Wherewith may [a man let] an animal go out? and wherewith may [he] not [let] it go out? The camel [he] may [let] go out with its halter, the she camel with a nose-ring; the Lybian ass with bridle and bit; the horse with its collar; all [animals] that wear a collar may go out therewith, and be led thereby; [in case it, the collar, becomes unclean] it must be rinsed, and dipped in its place [without taking it off.]

Torat Emet 357 (Public Domain) • Eighteen Treatises from the Mishna (Public Domain)

9

יוצאין מן הכלי

در آن‌جا توضیح داده می‌شود که «از ظرف بیرون می‌روند» یعنی فرشتگان از شدت احساسشان از ظرف‌های خود بیرون می‌روند؛ احساسی که از ادراک ה' همراه با لذتی شگفت‌انگیز سرچشمه می‌گیرد.

يادداشت כהوت

ראה לקמן ק"ג, ג.

بند 3

10

سرایندهٔ بیمار مزامیر دربارهٔ دیداری دورو می‌گوید: او کنار بستر سخنان پوچ می‌گوید، بدی را در دل خود گرد می‌آورد، و «بیرون می‌رود و آن را بازمی‌گوید» تا دیگران بشنوند. آلتز ربه (آدمو"ר הזקן) تنها همین عبارت را وام می‌گیرد و آن را دربارهٔ درباری‌ای به کار می‌برد که در حضور پادشاه

החמשה ספירות אשר למטה ממנו כי הם אינם יכולים לקבל הארה עליונה אם לא באמצעות החסד הזה הנמשך ואזיל בכולהו. ונמצא כי הם שית חסדים שהם שית יריען הנז'. אבל הראשונה מכולן כולה חסד ואינה נכנסת במספר עמהם אבל החמשה ספירות אחרות יש בהם מציאות החסד ואינן חסד גמור אלא שבתוכן מתלבשין חמש יריען חסד כנז'. וזמ"ש אינן שית יריען אינן חמש לגו. פירוש כי לגו ...

Shaar Maamarei Rashbi (Public Domain)

16 יומם דאזיל עם כולהו יומין

חסד «יומא» נאמדה מי-שוד, יעני רוזי קה הַמֶּה רוזְהָא רַא דְּרַבִּי מִי־גִבְרָה, זיבא דר פנח ספירות פאיינ־טר אַז חֻד גִּסְטְרֻשׁ מִי־יָאבִּד; אֲנָהּ נֹר וּפִיזָאן רַא תְּנָה אַז טְרִיק אֲנִי דְרִיפֶאט מִי־כִנֵּד.

Sha'ar Ma'amarei Rashbi, Parashat Terumah 1 מאמרי רשב"י, פרשת תרומה א'

בדף קכ"ז ע"א וז"ל ובגין כך את סמך איהו סתים בכל סטריי בגונא דא את ס סתיםא מה בין האי להאי כו' כבר הודעתין כי כמו שלמטה הם לאה ורחל כן כנגדם למעלה הם בינה ותבונה בינה כנגד לאה ותבונה כנגד רחל והנה אות ס' היא בבניה. שהיא יותר סתומה ונעלמת אבל ס סתומא היא בתבונה שאינה כל כך סתומה לפי שהיא יורדת למטה ומתלבשת תוך ז"א כנודע והיא נעשית בבחינת מ"ם סתומה מרובעת דרביעא על בנין. וזו התבונה היא הנקראת אם הבנים:

Shaar Maamarei Rashbi (Public Domain)

17 יומם דאזיל עם כולהו יומין

זוהר (זהר) עבארַת «דר רוז (יומם, yomam), ה' מְהִרְבַּנִי חֻוּיִשׁ רַא פְּרַמַּן מִי־דֵהד» רַא בַּר שֶׁפֶת אֲבְרָהִים (אַבְרָהָם) חֶמֶל מִי־כִנֵּד: רוזי קה הַמֶּה רוזְהָא דר אֲנִי גִנְגָאנֵד שְׁדֵהֲנֵד; אֲזַי־נֹר «יומא» (יומם, yomam) חֻוּאנֵד מִי־שֻׁד, נֶה «יוֹם» (יוֹם, yom).

Zohar, Balak 6:122-131 ספר הזהר, בלק ו':קכ"ב-קל"א

but day, that is Abraham (kesed) went before them by day, while the Bride went before them by night, as it is written, "and by night in a pillar of fire to give light to them"-each one at the fitting time. And as for you, Companions, may night and day ever be before you.' They kissed and blessed him as before and went their way.

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

18 ענא דאהרן

אין בֶּחֶשׁ בַּא נִקַּל אַז זוהר (זהר) דְּרַבָּרֶה סוּקוֹת, «יומא» רַא בַּא «אַבְרָהָרֹן» (אַהֲרֹן, Aharon) יֶכִּי מִי־דַנֵּד, כְּנַח־קֶה אִמֵּדֶה אִסְתּ: «רוזְהִנְגַּם, ה' מְהִרְבַּנִי חֻוּיִשׁ רַא פְּרַמַּן מִי־דֵהד»: אִבְרִי קֶה פֶּנַח אֲבִיר דִּיגֶר רַא בַּא חֻד מִי־בִרֵּד.

Sha'ar Ma'amarei Rashbi, Parashat Emor מאמרי רשב"י, פרשת אמור

... ענן ה' עליהם יומם וכתוב ובעמוד ענן אתה הולך לפני ה' יומם דא הוא עננא דאהרן דאקרי יומם דתיב יומם יצוה ה' חסדו עננא חד ונטיל עמי' חמש אחרנין ואינן שית ועננא אחרא דתיב ובעמוד אש ליל' דא נהרא להו לישרא' מנהירו דאינן שית עכ"ל. דבר זה נתבאר בפ' יתרו דס"ח ע"ב ובפ' תרומה בדקל"ט ע"ב. והענין הוא כי אין הבניה עלאה מתלבשת ומתפשטת תוך ז"א אם לא על ידי שתתלבש תחילה בחסד שבה אשר הוא השורש אל כו החסדים ולכן חסד הזה נקרא יומם דכליל כולהו שית יומין כי ...

Shaar Maamarei Rashbi (Public Domain)

خاموش است و پس از بیرون رفتن درباره او سخن می‌گوید. (زمینه: تنخ اشتاین سالتز)

Psalms 41:7 תהילים מ"א:ז

וְאִם־בָּא לְרֹאוֹת שְׂוֹא יְדַבֵּר לְבֹו יִקְבֹּץ־אֶנּוֹן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ וְיִדְבֹּר:

And if one come to see me, he speaketh falsehood; His heart gathereth iniquity to itself; when he goeth abroad, he speaketh of it.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

11 אהבה בתענוגים

«چه زیبا و چه دلپذیری، ای عشق آمیخته به لذتها»: ستایش عاشقان از عشقی که به کمال رسیده است؛ این عبارت نام گونه نخست عشق است، عشقی که با لذت می‌سراید. (زمینه: تنخ اشتاین سالتز)

Song of Songs 7:7 שיר השירים ז:ז

מִה־יָפִית וּמִה־נְעִמָת אֶהְבֶּה בְּתַעֲנוּגִים:

How fair and how pleasant art thou, O love, for delights

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

12 יומם דאזיל עם כולהו יומין

יادداشت Kehot برای این عبارت به Zohar III, 102a ارجاع می‌دهد.

Zohar III, 102a זח"ג קב, א

יادداشت كهوت

ע"ת שכ"ה דרוש ב'. פ'ע"ת שער חה"ס פ"א. שערי מאמרי רשב"י פ' יתרו תרומה ואמור. וראה זח"ג קב, א. קצא, ב.

13 יומם דאזיל עם כולהו יומין

إِنِّی حَایِم (עץ חיים) توضیح می‌دهد که مهر (חסד, Chesed) «یومام» – روزنگام (یومם, yomam) – نایمده می‌شود، زیرا «با همه روزها همراه است»: شش روز آفرینش، که همان شش صفت عاطفی زَعیِر אֲנִיִּין (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) هستند؛ در اینجا این نشان می‌دهد که عشق همه عواطف را دربر می‌گیرد.

Sefer Etz Chaim 25:2 עץ חיים כ"ה:ב

14 יומם דאזיל עם כולהו יומין

پری إِنْز حایِم (پری عץ حיים) تعلیم می‌دهد که در روز نخست عید سوکوت (سوכות, Sukkos) باید در نظر داشت که حסد وارد می‌شود؛ از آن با عنوان «روز همه روزها» یاد شده است. این، عبارت را به هفت روز سوکوت در جمله بعد پیوند می‌دهد.

Pri Etz Chaim, Gate of Sukkot 1:9 پری عץ حיים, سحر هگ הסכות א'ז'

... אח"כ ביום הראשון של סוכות, נכנס בחי' חסד שבחסד, לכן אז אנו עושין י"ט, כי אז נכנס החסד הגדול שבכולן, כי הוא נקרא יומא, כי הוא יומא דאזיל עם כולהו יומין, והרי נשלמו לכנוס בה כל החסדים הפנימים:

Pri Etz Chaim (Public Domain)

15 יומם דאזיל עם כולהו יומין

در اینجا חסד «یومام» نایمده می‌شود، زیرا با همه روزها همراه است: در پنج مرتبه تجلی (سفירות, Sefiros) پایین‌تر از خود گسترش می‌یابد؛ آن مرتبه‌ها تنها از طریق آن می‌توانند نوری را که از بالا می‌آید دریافت کنند.

Sha'ar Ma'amarei Rashbi, Parashat Yitro 1 رשב"י, פרשת יתרו א'

... בו מציאות אחד אשר על שמו נקרא יומם ונתבאר בפרשת אמור שהוא משום דאזיל עם כולהו יומין. פירוש כי הוא מתפשט בכל שאר

19 עננה דאהרן

זוהר תעלימ מי דעד קה אברהי גלאל בה meri[הארוני אמדנד ו הפט אבר
בודנד; אבר הארוני דר ראס אנהא בוד ו שש אבר דיגר را به خود پیوند می داد.
این همان ابر واحدی است که با این همه هفت ابر به شمار می آید.

Zohar, Emor 40:252-42:260 ספר הזהר, אמור מ':רנ"ב-מ"ב:ר"ס

20 ענן א' בזכות אהרן

תלמוד תעלימ מי דעד קה سه موهبت به واسطه سه رهبر به اسرائیل رسید:
چاه به برکت מרים (מרیم), ستون ابر به برکت האرون (אהרן), و מן به
برکت موسی (مשה).

Taanit 9a:9 תענית ט' א:ט'

מיתבי, רבי יוסי ברבי יהודה אומר: שלשה פרנסים טובים עמדו
לישראל, אלו הן: משה ואהרן ומרים. ושלש מתנות טובות ניתנו על
ידם, ואלו הן: באר, וענן, ומן. באר — בזכות מרים, עמוד ענן — בזכות
אהרן, מן — בזכות משה. מתה מרים — נסתלק הבאר, שנאמר: "ותמת
שם מרים", וכתוב בתריה: "ולא היה מים לעדה", ותורה בזכות שניהן.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

4 بند

21 נכספה וגם כלתה נפשי

پسران قورح (قرح): «جانم مشتاق است، آری، برای صحن‌های نام
چهارحرفی (ה', Havayah) می‌گذازد: دل و تنم برای ה' که زنده است آواز
می‌خواند.» این عبارت برای بیان عشقی نقل شده است که از دوری فزونی
می‌یابد. (در بافت: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 84:3 תהילים פ"ד:ג'

נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' לבי ובשרי ירננו אל אליהי:

My soul yearneth, yea, even pineth for the courts of the
L-RD; my heart and my flesh sing for joy unto the living G-d

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יادداشت كهوت

תהלים פד, ג.

22 ونפשי אויתך בלילה

در سرود اشعيا (ישעיהו) درباره آينده، پیامبر می‌گوید: «با جانم در شب
مشتاق توام، با روحي که در درونم است، تو را می‌جویم.» آلتز ربه
(ادمو"ר הזקן) بر «در شب» تأکید می‌کند، زیرا آدمی تنها مشتاق چیزی
می‌شود که از او غایب است. (در بافت: Steinsaltz Tanakh)

Isaiah 26:9 ישעיהו כ"ו:ט'

נפשי אויתך בלילה אפירוחי בקרבי אשתרך כי כאשר משפטך לארץ
צדק למדו ישרי תבל:

With my soul have I desired Thee in the night; Yea, with my
spirit within me have I sought Thee earnestly; For when Thy
judgments are in the earth, The inhabitants of the world
learn righteousness

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יادداشت كهوت

ישעיי כו, ט.

23 וצדקתך ירננו

ستایش داوود (דוד): کسانی که ה' را خدمت می‌کنند، «یاد نیکی فراوان تو
را بر زبان می‌آورند و از عدالت تو سرود می‌خوانند.» آلتز ربه «یاد» را
صرفاً پرتوی ناچیز از نیکی ה' می‌داند، و «عدالت» (צדק, Tzedek) را

فرمانروایی (ملכות, Malchus) می‌خواند. (در بافت: Steinsaltz
Tanakh)

Psalms 145:7 תהילים קמ"ה:ז'

זכר רב טובך יביעו וצדקתך ירננו:

They shall utter the fame of Thy great goodness, And shall
sing of Thy righteousness

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

يادداشت كهوت

תהלים קמה, ז.

6 بند

24 وبזה יובן ענין רננה ברמשא מדת לילה

تسماح تسدک (הצמח צדק) این توضیح درباره «سرود شامگاه» را در اور
התורה خود بر Nach نقل می‌کند.

يادداشت كهوت

מובא באוה"ת נ"ך כרך ב ע' א'כה.

25 אלקים אל דמי לך

آساف (اسف) در حالی که دشمنان بر ضد اسرائیل توطئه می‌کنند، التماس
می‌کند: «ای ה', خاموش مباش؛ سکوت مکن و آرام مگیر.» اینجا این
سخن، فریاد بی‌وقفه فرمانروایی (ملכות, Malchus) را باز می‌تاباند،
هنگامی که از سرچشمه خود دور است. (بافت: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 83:2 תהילים פ"ג:ב'

אלקים אלידמי לך אליתתך ואליתשקט אל:

O G-d, keep not Thou silence; Hold not Thy peace, and be
not still, O G-d

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

يادداشت كهوت

תהלים פג, ב. באוה"ת נ"ך שם מוסיף: "עייך זח"ב תרומה דק"מ ע"א, ור"פ
תצוה קע"ט ב".

26 אלקים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט

the זהר (זהר, Tzedek; [عدالت]) را چنین وصف می‌کند که
همواره ایستاده، ندا می‌دهد و هرگز آرام نمی‌گیرد، و این آیه را نقل می‌کند:
اور התורה (اور התורה) که در يادداشت Kehot نقل شده، در اینجا به
همین بخش اشاره دارد.

Zohar, Terumah 25:251-26:261 ספר הזהר, תרומה כ"ה:רנ"א-
כ"ו:רס"א

Moreover, when it says "Righteousness calleth to his foot",
the question is: Who calleth whom? The answer is that
"Righteousness" calls to the resplendent mirror, which is
ever bright and refulgent, as it is written: "Keep not thou si-
lence, O G-d; hold not thy peace, and be not still, O G-d"
(Psa. LXXXIII, I). Now the Holy One has let His light shine
upon us on our way for the sake of my son Eleazar, who
called down the supernal light upon us, and it has not waned.

... Happy is

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

27 נתן זמירות בלילה

اليهو (أليهو) به ايوب (أيوب) می‌گوید که ستمديدگان فریاد برمی‌آورند،
اما نمی‌پرسند: «کجاست ه', آفريننده من، که در شب زمزمه‌ها می‌بخشد؟»
واژه زمירות (zemiros) می‌تواند به معنای «سرودها» یا «هرس کردن»
باشد؛ ادمو"ر הזקן «سرودها» را برمی‌گزیند و آن را بر سرود ملכות در

הנגמ נזולש, یعنی «שב», تطبیق می‌کند. (بافت: Steinsaltz Tanakh)

Job 35:10 איוב ל"ה:י

וְלֹא-אָמַר אֵלֶּה עֹשֵׂי נֶתַן זְמֵרוֹת בַּלַּיְלָה:

But none saith: 'Where is G-d my Maker, Who giveth songs; in the night

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کهوت

איוב לה, י.

28 מתרפקת על דודה

تماشاگران می‌پرسند: «این کیست که از بیابان برمی‌آید و بر محبوب خویش تکیه دارد؟» عروسی که به‌سوی محبوبش برمی‌آید، اشتیاق ملכות را برای جذب‌شدن در بالا بیان می‌کند. (بافت: Steinsaltz Tanakh)

Song of Songs 8:5 שיר השירים ח':ה'

מִי זֹאת עֹלָה מִן-הַמִּדְבָּר מֵתַרְפֶּקֶת עַל-דּוּדָה תַּחַת הַתְּפֹחַ עוֹרְרֵתִיךָ שָׁמָּה חֲבִלְתֶּךָ אִמְךָ שָׁמָּה חֲבִלָּה יְלֻדְתֶּךָ:

Who is this that cometh up from the wilderness, Leaning upon her beloved? Under the apple-tree I awakened thee; There thy mother was in travail with thee; There was she in travail and brought thee forth.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

29 ולכן עבודת המלאכים

אור התורה این بخش را دربارهٔ علتِ سرودبودنِ خدمتِ فرشتگان نقل می‌کند.

یادداشت کهوت

מובא באוה"ת פ' בראשית כרך ג תקנו, ב. ובלקו"ת לג"פ לב, א. ומסיים שם שמוזה מובן דלגבי המלאכים תופס העולם איזה מקום והיינו לפי ששרש המלאכים הוא מבחי' מלי' בלבד אשר משם שרש המקום והזמן. וראה גם בד"ה חייב אדם לברך תרל"ח פרק יא — סה"מ תרל"ח ע' קטו.

30 דבריאה — ומל' דיצירה

در جایی که متن ما با عبارت «و فرمانروایی عالم صورت‌بخشی، و غیره» پایان می‌گیرد، نسخهٔ **אור התורה** آن را چنین کامل می‌کند: «... سرچشمه و ریشهٔ فرشتگان عالم صورت‌بخشی، و غیره است.»

یادداشت کهوت

באוה"ת שם ובתרל"ח נוסף "הוא מקור ושורש המלאכים דיצירה כו'". [בתרל"ח — כנ"ל].

31 נעשה אדם בצלמנו

در اوج آفرینش، ה' می‌گوید: «انسان را به صورتِ خود و بر پایهٔ شابهتِ خود بسازیم.» «صورتی» که انسان بر اساس آن آفریده می‌شود، همهٔ صورت‌بندی‌ها را دربرمی‌گیرد؛ از همین رو، نفوس هر مرتبه‌ای را در خود دارند. (بافت: Steinsaltz Tanakh)

Genesis 1:26 בראשית א':כ"ו

וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדִמּוּתֵנוּ וְיִרְדּוּ בְדִגְתַּי הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל-הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל-הָאָרֶץ:

And G-d said: 'Let us make man in our image, after our likeness; and let them have dominion over the fish of the sea, and over the fowl of the air, and over the cattle, and over all the earth, and over every creeping thing that creepeth upon the earth'.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

32 מכל — או"א זו"נ

در این‌جا در نسخهٔ **אור התורה** واژهٔ **זו"נ** (صفات عاطفی و بُعد مؤنت) نیامده است.

یادداشت کهوت

באוה"ת שם ליתא תי' זו"נ.

33 כל ארחות ה'

«همهٔ راه‌های نام چهارحرفی (ה', Havayah) مهر و راستی است، برای کسانی که عهد او را نگاه می‌دارند»: «راه‌ها» به‌عنوان ۶۱۳ راه خوانده می‌شوند که از طریق آن‌ها نام **ה'** به صفات عاطفی (ז"א / **זעיר אנפין**, Z'eir Anpin) کشانده می‌شود. (بافت: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 25:10 תהילים כ"ה:י'

כָּל-אַרְחוֹת ה' חֶסֶד וְאֱמֶת לְנֶצְרִי בְרִיתוֹ וְעֵדוּתוֹ:

All the paths of the L-RD are mercy and truth Unto such as keep His covenant and His testimonies

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کهوت

תהלים כה, י.

34 עבדו את ה' בשמחה

«ה' را با شادی خدمت کنید»: در این مزمور، دعوتی است به آمدن به معبد؛ در اینجا شادی، فرودآوردن **ה'** از بالا به پایین از طریق خدمتِ نفوس است. (بافت: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 100:2 תהילים ק':ב'

עֲבֹדוּ אֲתֵיְהּ בְשִׂמְחָה בְּאוֹ לִפְנֵי בְרִנָּה:

Serve the L-RD with gladness; come before His presence with singing

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کهوت

תהלים ק, ב.

35 בבחי' רננה ברמשא

یادداشت برای «سرود شامگاه» به **אור התורה** بر **חיי שרה** ارجاع می‌دهد. همچنین این بخش را مقایسه می‌کند – که در آن صعود تنها تا فرمانروایی عالم صدور می‌رسد، حال آن‌که فرودآوردن از ذات **ה'** است – با **אור התורה**, Maamarei Razal, p. 50. که موضوع را در مرتبه‌ای بالاتر توضیح می‌دهد؛ همانند آموزه‌ای که می‌گوید حضور الهی تا بالاترین بلندی‌ها امتداد می‌یابد.

یادداشت کهوت

ע' באוה"ת פ' חיי שרה כרך א קכד, ב. וראה באוה"ת מארז"ל ע' נ דכאן נתבאר שהעלאה היא מגעת עד מ' דאצילות אבל ההמשכה היא מעצמות, ושם נתבאר בבחי' עליונה יותר והוא ע"ד שנת' דבחי' שכונה שייך עד רום המעלות, ע"ש בארוכה.

36 וצדקתך ירננו

«از عدالت تو خواهند سرود»: سرود تنها به «عدالت» (צדק, Tzedek) می‌رسد، که همان فرمانروایی (מלכות, Malchus) است.

Psalms 145:7 תהילים קמ"ה:ז'

יְכַר רַב־טוֹבְךָ יִבְיְעוּ וְצִדְקָתְךָ יִרְנְנוּ:

They shall utter the fame of Thy great goodness, And shall sing of Thy righteousness

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

37 (שארן . . המלי)

פראנטז 'זיפרא בראנגיכטיגן אב'הא מונט בהדסט' מו'גודא' פרודינ' תנא' תא פראנרוואי' מי'רסד' דר אין דסט'נויס' ניאמד' אסט.
יבאדאש'ט' קהוט
בב'וד' 633 ל'יתא.

38 והיו הדברים האלה אשר אנכי

«ו' אין ס'חנא'י' ק'ה' א'רו'ז' ב'ה' ת'ו' פ'רא'ן' מי'ד'ה'ם' ב'ר' ד'ל' ת'ו' ב'אש'ד'»: ד'ר' מ'ע'נא'י' ז'א'ה'ר'י' מ'ו'ס'י' (מ'ש'ה' Moshe) ס'ח'ן' מי'ג'ו'י'ד' א'ל'ת'ר' ר'ב' (א'ד'מו'י'ר' ה'ז'ק'ן) ו'א'ז'ה' «מ'ן» (א'נ'כ'י' Anochi) ר'א' ב'ה' ז'א'ת' ח'ו'ד' ה'י' ת'ע'ב'יר' מי'כ'נ'ד' ז'א'ת'י' ק'ה' א'ז' פ'ר'י'ק' פ'ר'א'ן'ה'א' (מ'צ'ו'ו'ת' mitzvos) ב'ה' פ'א'י'י'ן' כ'ש'י'ד'ה' מי'ש'ו'ד'. (ד'ר' ב'א'פ'ט': Steinsaltz Tanakh)

Deuteronomy 6:6 דברים ו':ו'

וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְךָ הַיּוֹם עַל־לִבְּךָ:
And these words, which I command thee this day, shall be
upon thy heart
Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

39 אנכי מי שאנכי

ד'ר' ת'ו'ר'ה' א'ור' 1a ה'מ'י'ן' ע'ב'א'ר'ת' א'מ'ד'ה' א'ס'ת': א'ז' פ'ר'י'ק'י' א'ש'ת'י'א'ק'י' נ'פ'ס'», «רו'ח'י' רו'ח'י' ר'א' ב'ר'מ'י'א'נ'ג'י'ז'ד'» ו' א'ז' א'י'ן' ר'א'ה' «א'י'ן' כ'ל'מ'א'ת' R'א' K'ה' מ'ן'», ה'מ'א'ן' ק'ה' ה'ס'ת'ם' ב'ה' ת'ו' פ'ר'א'ן' מי'ד'ה'ם' פ'ר'ו'ד' א'ו'ר'ד'ה' מי'ש'ו'ד'. יבאדאש'ט' Kehot ד'ר' א'ן' ג'א' ב'ה' ז'ה'ר' I 167b א'ר'ג'א'ע' מי'ד'ה'ם' ו' א'ז' ל'ק'ו'ט'י' ת'ו'ר'ה' (ב'מ'ד'ב'ר') נ'ק'ל' מי'כ'נ'ד': ה'י'י'כ'ק'ס' ג'ז' ח'ו'ד' «א'ן'ק'ה' ה'ס'ת'ם'» מ'ר'ת'ב'ה' א'ן' R'א' נ'מ'י'ש'נ'א'ס'ד' ו' ד'ר'נ'מ'י'י'א'ב'ד': ז'א'ת' א'ו' פ'ר'א'ת'ר' A'ז' H'ר'g'ו'נ'ה' ד'ר'k' א'ס'ת'.
יבאדאש'ט' קהוט
נ'ס'מ'ן' ל'ע'י'ל' A' .א.

40 (הוא . . לכאן)

פראנטז 'י'ע'נ'י', ב'ה'מ'א'ת'ב'ה' ת'ש'ב'י'ה', ג'ו'י'י' יבאדאש'ט' ב'ה' א'י'ן' ג'א' מי'א'מ'ד'» ד'ר' א'י'ן' ד'ס'ט'נו'י'ס' נ'יא'מ'ד'ה' א'ס'ת'.
יבאדאש'ט' קהוט
בב'וד' 633 ל'יתא.

ב'נד' 7

41 הנה כשהמלי' במקומה . . האורות עליונים

א'י'ן' יבאדאש'ט' ב'ה' ב'ח'י' מ'ו'א'ז'י' ד'ר' א'ור' ה'ת'ו'ר'ה' (א'ור' ה'ת'ו'ר'ה') ד'ר'ב'א'ר'ה' פ'ר'א'ן'רו'א'י'י' ד'ר' ג'א'י'ג'א'ה' ח'ו'ד' ד'ר' ע'א'ל'ם' צ'ד'ו'ר', ב'א' ע'נ'ו'א'ן' «צ'ה'י'ו'ן'», ו' ד'ר'י'א'פ'ט' נ'ו'ר'ה'י' ב'ר'ת'ר' א'ש'א'ר'ה' מי'כ'נ'ד'.
יבאדאש'ט' קהוט
R'א'ה' א'ו'ר'ה'י'ת' פ'י' מ'ס'ע'י' ע'י' א'י'ת'ה'.

ב'נד' 8

42 קדש לי כל בכור

ה'י' ב'ה' מ'ו'ש'ה' (מ'ש'ה') מי'ג'ו'י'ד': «ה'ר' נ'ח'ס'ט'ז'א'ד'ה'י' R'א' ב'ר'א'י' מ'ן' מ'ק'ד'ס' ב'ד'א'ר'»: א'ג'א'ז' י'ב'ק'י' א'ז' ב'ח'ש'ה'י'י' ק'ה' ד'ר' ת'פ'י'ל'י'ן' (tefillin) נ'ו'ש'ת'ה' מי'ש'ו'ד': א'י'ן' ב'ח'ש' B'ה' ע'נ'ו'א'ן' נ'מ'ו'נ'ה'י' A'ז' מ'צ'ו'ה' (mitzvah: פ'ר'א'ן') A'ו'ר'ד'ה' ש'ד'ה' א'ס'ת' K'ה' מ'ע'נ'א'י'ש' ח'כ'מ'ת' (ח'כ'מ'ה' Chochmah) א'ס'ת' ו' B'ה'ג'א'ו'ר'ד'נ'ש' ג'ס'מ'א'ני' א'ס'ת'. (ז'מ'י'נ'ה': ת'נ'י'ך' א'ש'ת'א'י'ן' ס'א'ל'ת'ז')

Exodus 13:2 שמות י"ג:ב'

קְדַשְׁתִּי לִּי כָּל־בְּכוֹר פֶּטֶר קְלִי־רִחִם בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֶדָם וּבְבִהֶמָּה לִּי הוּא:
Sanctify unto Me all the first-born, whatsoever opens the
womb among the children of Israel, both of man and of

'beast, it is Mine

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)
יבאדאש'ט' קהוט
ש'מ'ו'ת' י'ג', ב'.

43 וכשקבלת . . שמחה

ע'ב'א'ר'ת' ד'א'ח'ל' פ'ר'א'נ'ת'ז', «ו' ה'נ'ג'א'מ'י' K'ה' א'ו' ה'מ'ה' נ'ו'ר'ה' R'א' ד'ר'י'א'פ'ט' מי'כ'נ'ד', A'ן' ג'א'ה' ד'ר' ח'א'ל'ת' ש'א'ד'י' א'ס'ת'», ד'ר' A'י'ן' נ'ס'ח'ה' ח'ט'י' נ'יא'מ'ד'ה' א'ס'ת'.
יבאדאש'ט' קהוט
בב'וד' 633 ל'יתא.

44 ומלכותו בכל משלה

«ה'י' ת'ח'ת' ח'ו'ד' R'א' ד'ר' א'ס'מ'א'ן' א'ס'ת'ו'א'ר' S'א'ח'ת'ה' א'ס'ת' ו' פ'ר'א'ן'רו'א'י'י' א'ש' B'ר' ה'מ'ה' ח'כ'ם' מי'ר'א'נ'ד': ד'ר' A'י'נ'ג'א' פ'ר'א'ן'רו'א'י'י' (מ'ל'כ'ו'ת' Malchus) ח'ט'י' ת'א' נ'י'רו'ה'י' ב'י'רו'ן' A'ז' ח'ו'ז'ה' ק'ד'ו'ס'י'ת' פ'ר'ו'ד' מי'A'י'ד' T'א' פ'ר'א'ן'רו'א'י'י' ה'י' B'ר' ה'מ'ה'צ'י'ז' ח'כ'ם' B'ר'א'נ'ד'. (ז'מ'י'נ'ה': ת'נ'י'ך' א'ש'ת'א'י'ן' ס'א'ל'ת'ז')

Psalms 103:19 תהילים ק"ג:י"ט

ה' ב'ש'מ'י'ם' ה'כ'י'ן' פ'ס'א'ו' וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מַשְׁלָה:

The L-RD hath established His throne in the heavens; And
His kingdom ruleth over all
Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)
יבאדאש'ט' קהוט
ת'ה'י'ל'י'ם' ק'ג', י'ט'.

45 גלו לאדום שכינה עמהם

ת'ל'מ'ו'ד' מי'א'מ'ו'ז'ד' K'ה' H'ר' G'א' א'ס'ר'א'י'ל' B'ה' ת'ב'ע'י'ד' ב'ר'ד'ה' ש'ד', ח'צ'ו'ר' ה'ה'י' (ש'כ'י'נ'ה', Shechinah) B'א' A'ת'א'ן' B'ו'ד': ד'ר' מ'צ'ר' ו' B'א'ב'ל'; ו' A'י'נ'ק'ה' ה'נ'ג'א'ם' ר'ה'א'י'י' H'מ'ר'א' A'ת'א'ן' B'א'ז'ח'ו'א'ה'ד' ג'ש'ט'.

Megillah 29a:4 מגילה כ"ט א:ד'

ת'נ'י'א', ר'ב'י' ש'מ'ע'ו'ן' G'ן' י'ו'ח'י' א'ו'מ'ר': ב'ו'א' ו'ר'א'ה' פ'מ'ה' ת'ב'י'ב'י'ן' ו'ש'ר'א'ל' ל'פ'נ'י' ה'ק'ד'ו'ש' ב'רו'ך' ה'ו'א', ש'ב'כ'ל' מ'ק'ו'ם' ש'ג'לו' — ש'כ'י'נ'ה' ע'מ'ה'ן'. ג'לו' ל'מ'צ'ר'י'ם' — ש'כ'י'נ'ה' ע'מ'ה'ן', ש'נ'א'מ'ר': "ה'נ'ג'ל'ה' נ'ג'ל'י'ת'י' ל'ב'י'ת' א'ב'י'ה' ב'ה'י'ו'ת'ם' ב'מ'צ'ר'י'ם' ו'ג'ו'י'". ג'לו' ל'כ'ב'ל' — ש'כ'י'נ'ה' ע'מ'ה'ן', ש'נ'א'מ'ר': "ל'מ'ע'נ'כ'ם' ש'ל'ח'ת'י' ב'כ'ל'ה'". ו'א'ח' ק'ש'ה'ן' ע'ת'י'ד'י'ן' ל'י'ג'א'ל' — ש'כ'י'נ'ה' ע'מ'ה'ן', ש'נ'א'מ'ר': "ו'ש'ב' ה'י' א'ל'ק'י'ה' א'ת' ש'בו'ת'ה'". ו'ה'ש'י'ב' ל'א' נ'א'מ'ר', א'ל'א' "ו'ש'ב'". מ'ל'מ'י'ד' ש'ה'ק'ד'ו'ש' ב'רו'ך' ה'ו'א' ש'ב' ע'מ'ה'ן' מ'ב'י'ן' ה'ג'ל'י'ו'ת'.

It was taught: R. Shimon b. Yohai said: Come and see how beloved are Israel to G-d—... every place to which they were exiled the Shekhinah (G-d's Divine Presence) went with them. They were exiled to Egypt and the Shekhinah was with them, as it says, "Did I reveal myself to the house of your father when they were in Egypt" (II Samuel 2:27). They were exiled to Babylon, and the Shekhinah was with them, as it says, "For your sake I was sent to Babylon" (Isaiah 43:14).
... And when

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Daf Shevui (CCO)
יבאדאש'ט' קהוט
ס'פ'ר'י' מ'ס'ע'י' ל'ה', ל'ד'. מ'ג'ל'י'ל'ה' כ'ט', א'. R'א'ה' G'ם' ל'ע'י'ל' ה', א'. ו'ל'ק'מ'ן' נ'א', א'.

46 גלו לאדום שכינה עמהם

סיפרי (ספרי, Sifrei) מי-אמורד קה ה' אסראלל בה תבעיד ברה שד, חצור ה' (שכינה, Shechinah) תיז همراه آنان رفت: به مصر, بابل, عيلام و اودم; و اينكه همراه آنان باز می‌گردد.

Sifrei Bamidbar 161:5 ספרי במדבר קס"א:ה'

... גלו למצרים שכינה עמהם, שנאמר (שמואל א ב) הנגלה נגליתי אל בית אביך בהיותם במצרים לבית פרעה; גלו לבבל שכינה עמהם, שנאמר (ישעיה מג) למענכם שולחתי בבלה; גלו לעילם שכינה עמהם, שנאמר (ירמיה מט) ושמתי כסאי בעילם והאבדתי משם מלך ושרים; גלו לאדום שכינה עמהם, שנאמר (ישעיה סג) מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה. וכשהם חוזרים שכינה עמהם, שנאמר (דברים ל) ושב ה' את שבותך ורחמך. והשיב לא נאמר, אלא ושב ה' אלקיך. ואומר (שיר השירים ד) אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבואי תשורי מראש אמנה מראש שניר ...

in whose midst I dwell": Beloved are" (Bamidbar 35:34) Israel, for even when they tamei the Shechinah reposes among them — (Vayikra 16:16) "who dwells with them in the midst of their uncleanness," and (Ibid. 15:31) "... when they defile My sanctuary which is in their midst," and (Bamidbar 5:3) "and they shall not make unclean their camps in whose midst I dwell." (Ibid. 35:34) "for I the L-rd dwell in the midst of the children of Israel." R. Nathan says: Beloved are Israel, ... for wherever they are exiled

Wikisource (CC-BY-SA) • Sifrei by Rabbi Shraga Silverstein (CC-BY)

בנד 9

47 נפשי אויתך בלילה

«בא גאנמ דר שב משתאק תואם»: דר אינجا «שב» בה תבעיד אשורה דאר, זמאני קה פרמאנרואיי (מלכות, Malchus) אז דור משתאק אסט.

Isaiah 26:9 ישעיהו כ"ו:ט'

נפשי אויתך בלילה אפירוחי בקרבי אשתחך פי פאשר משפטיך לארץ צדק למדו ישובי תבל:

With my soul have I desired Thee in the night; Yea, with my spirit within me have I sought Thee earnestly; For when Thy judgments are in the earth, The inhabitants of the world learn righteousness

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

48 מתרפקת על דודה

«בר מ'חבוב חוד ת'כיה-זדה»: דר תבעיד, מלכות בר מ'חבוב חוד ת'כיה מי-קנד ו משתאק אוסט.

Song of Songs 8:5 שיר השירים ח':ה'

מי זאת עלה מן-המדבר מתרפקת על-ידוך תחת התפוח עוררתך שמה חבלתך אמה שמה חבלה ילדתך:

Who is this that cometh up from the wilderness, Leaning upon her beloved? Under the apple-tree I awakened thee; There thy mother was in travail with thee; There was she in travail and brought thee forth

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

49 ותרב חכמת שלמה דקיימא סיהרא באשלימותא

«ו חכמת سليمان (שלמה) از حکمت همه مردم مشرق و از همه حکمت مصر فزون تر بود»: זוהר (זוהר) آن را به زمانی نسبت می‌دهد که ماه, یعنی מלכות, کامل بود. (در این سیاق: Steinsaltz Tanakh)

I Kings 5:10 מלכים א ה':י'

וְתָרַב חֲכֹמַת שְׁלֹמֹה מִחֲכֹמַת כָּל־בְּנֵי־קֶדֶם וּמִכָּל חֲכֹמַת מִצְרַיִם:

And Solomon's wisdom excelled the wisdom of all the children of the east, and all the wisdom of Egypt

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

Zohar I, 150a זו"א קב, א

יادداشت كهوت

מלכים-א ה, י. י. זו"א קב, א ועוד.

50 אשה ריח ניחוח

«قربانی آتشین, رایحه‌ای پسندیده برای ه'»: این عبارت در سراسر احکام قربانی‌ها تکرار می‌شود; در اینجا بیان می‌کند که قربانی‌ها چگونه در بالا یگانگی‌ای پدید آوردند.

Leviticus 1:9 ויקרא א':ט'

וְקָרְבָּו וְקִרְעָיו יִרְחֹץ בַּמִּים וְהַקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־הַכֹּל הַמִּזְבֵּחַה עֲלֵה אִשָּׁה יִרְחֹץ־נִיחֹחַ לֵה'

but its inwards and its legs shall he wash with water; and the priest shall make the whole smoke on the altar, for a burnt-offering, an offering made by fire, of a sweet savour unto the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

51 רני ושמחי

دعوت پیامبر به «سراییدن و شادمان شدن» به‌منزله تسلی خوانده می‌شود: در آینده, مملכות هم سرود خواهد داشت و هم شادی.

Zechariah 2:14 זכריה ב':יד

רְנִי וְשִׂמְחִי בַת־צִיּוֹן כִּי הִנֵּנִי־בָא וְשִׁכְנִיתִי בְּתוֹכְךָ נְאֻם־יְי'

Sing and rejoice, O daughter of Zion; for, lo, I come, and I will dwell in the midst of thee, saith the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

52 (ולא עוד . . יחד)

عبارت داخلی پرائتز, «و نه تنها این, بلکه او به مرتبه‌ای بسیار بلند ارتقا خواهد یافت, تا در هر دو مرتبه با هم باشد», در این دست‌نویس نیامده است.

يادداشت كهوت

בבדך 633 ליתא.

53 למעני למעני אעשה

ה' به اسرائיל می‌گوید که آنان را «به‌خاطر من, به‌خاطر من» رهایی خواهد بخشید, تا نامش بی‌حرمت نشود: برانگیختگی از بالا (אתערותא דלעילא, isarus dileila). بی‌آنکه برانگیختگی از پایین (אתערותא דלתתא, isarusa dilelata) در کار باشد. (در این سیاق: Steinsaltz Tanakh)

Isaiah 48:11 ישעיהו מ"ח:יא

למעני למעני אעשה כי איד יחל וכבודי לאחר לא-אמן:

For Mine own sake, for Mine own sake, will I do it; For how should it be profaned? And My glory will I not give to another

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

54 באו לפניו

«בא סרוד בה پیشگاه او بیایید»: «پیشگاه او» را به بُعد درونی (فنیמות, pnimiyus) تفسیر می‌کنند؛ بعدی که مشخصاً از راه سرود می‌توان به آن رسید.

Psalms 100:2 תהילים ק:ב

עבדו את־יה' בשמחה באו לפניו ברגנה:

Serve the L-RD with gladness; come before His presence
with singing.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

بند 10

55 הנני בא ושכנתי בתוךך

«زیرا اینک می‌آیم و در میان شما ساکن خواهم شد، می‌فرماید نام چهارحرفی (ה', Havayah): نیمهٔ دوم آیه است که چنین فهمیده می‌شود: سکونتِ ه' در درونِ شخص از راه گفتارِ الهی (נאם, ne'um).

Zechariah 2:14 זכריה ב:יד

רְנִי וְשִׂמְחִי בַת־צִיּוֹן כִּי הִנְנִי־בָא וְשֹׁכְנָתִי בְתוֹכְךָ נְאֻמִּיה'

Sing and rejoice, O daughter of Zion; for, lo, I come, and I' will dwell in the midst of thee, saith the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

56 שכנה מדברת מתוך גרונו של משה

یادداشت Kehot برای این عبارت به Zohar I, 267a ارجاع می‌دهد.

Zohar I, 267a זח"א רסז, א

Zohar II, 115b זח"ב קטו, ב

Zohar III, 219a זח"ג ריט, א

یادداشتِ کهوت

ראה זח"א רסז, א. זח"ב קטו, ב. זח"ג ריט, א. رلځ, א.

57 שכנה מדברת מתוך גרונו של משה

یادداشت‌های Kehot به این بخش از زوهار ارجاع می‌دهند که به موسی می‌گوید در شماع (שמע, Shema)، «نام سرور از دهانت سخن می‌گوید».

Zohar, Mishpatim 10:405–11:414 ספר הזהר, משפטים י:ת"ה-

י"א:ת"ד

58 ונתתי מטר ארצכם

در بند دوم שמע, موسی به صیغهٔ اول‌شخص ه' می‌گوید: «باران سرزمینتان را در فصلی آن خواهم داد»: שכנה از گوی او سخن می‌گفت. (زمینه: Steinsaltz Tanakh)

Deuteronomy 11:14 דברים י"א:יד

וְנָתַתִּי מִטְר־אַרְצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרָה וּמִלְקוֹשׁ וְאַסַּפְתָּ דָגָד וְתִירֶשֶׁת וַיִּצְתְּרָה:

that I will give the rain of your land in its season, the former rain and the latter rain, that thou mayest gather in thy corn, and thy wine, and thine oil

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشتِ کهوت

דברים יא, יד.

59 ונתתי עשב

«در مزرعات برای دام‌هایت علف خواهم داد»: بخشی از بند دوم שמע که

هر یهودی آن را به صیغهٔ اول‌شخص ه' می‌خواند.

Deuteronomy 11:15 דברים י"א:ט"ו

וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדֶךָ לְבָהֱמֹתֶךָ וְאָכְלָתָּ וְשָׂבַעְתָּ:

And I will give grass in thy fields for thy cattle, and thou shalt eat and be satisfied

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

60 שאומר כל אדם בק"ש

متن این دست‌نویس از ما **אמר** در اینجا پایان می‌یابد: «که هر شخصی در شماع می‌گوید».

یادداشتِ کهوت

ע"כ בבדך 633.

61 ובכל מאדך

«و با تمام توانت»: فراخوانِ שמע به دوست‌داشتنِ ه' فراتر از هر حدومرزی است؛ فداکاری تا پای جان (مسירות נפש, mesirus nefesh) که برای کلامِ ه' در دهانِ انسان جا باز می‌کند.

Deuteronomy 6:5 דברים ו:ה

וְאַהֲבָתָ אֶת־ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדְךָ:

And thou shalt love the L-RD thy G-d with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy might

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

62 ודברי אשר שמתי בפך

پیمانِ ه' با کسانی که به سوی او باز می‌گردند: «روح من که بر توست و سخنان من که در دهانت نهاده‌ام، از دهانت جدا نخواهد شد»: این وعده هنگامی تحقق می‌یابد که کسی **שמع** را با **مسירות نפש** بخواند. (زمینه: Steinsaltz Tanakh)

Isaiah 59:21 ישעיהו נ"ט:כ"א

וְאֵנִי זֹאת בְּרִיתִי אִתְּכֶם אֲמַר ה' רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְדִבְרֵי אֲשֶׁר־שָׁמַעְתִּי בְּפִיךָ

לֹא־יִמּוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי יֵרָעָה וּמִפִּי יֵרָעָה אֲמַר ה' מַעֲשֵׂה יָדַי־עֲוֹלָם:

And as for Me, this is My covenant with them, saith the L-RD; My spirit that is upon thee, and My words which I have put in thy mouth, shall not depart out of thy mouth, nor out of the mouth of thy seed, nor out of the mouth of thy seed's seed, saith the L-RD, from henceforth and for ever

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشتِ کهوت

ישע"י נט, כא.

بند 11

63 האלקים יענו בקול בקולו ש"מ

در سینا، هنگامی که صدای شوفار بلندتر می‌شد، «موسی (مשה) سخن می‌گفت و ه' با صدایی به او پاسخ می‌داد.» (زمینه: Steinsaltz Tanakh)

Exodus 19:19 שמות י"ט:י"ט

וַיְהִי קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ וְחֹזֵק מִשְׁעָה וַיִּדְבֹּר וְהָאֱלֹקִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל:

And when the voice of the horn waxed louder and louder, Moses spoke, and G-d answered him by a voice

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

Berakhot 45a:8 ברכות מ"ה א:ח

אמר רבי שמעון בן פזי: מניין שאין המתרגם רשאי להגבית קולו יותר מן הקורא, שנאמר: "משה ידבר והאלקים יענו בקול", שאין תלמוד

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

נדה לא, א וש"נ.

«و روح ה' بر او قرار خواهد گرفت»: توصیف اشعیا (ישעיהו) از پادشاه آینده از نسلی یسعی (ישی)، که در اینجا با משיח (Moshiach) مرتبط است. (زمینه: تنخ استاین‌سالتز)

וְנִחָה עָלָיו רוּחַ ה' רוּחַ חֵכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת ה'

And the spirit of the L-RD shall rest upon him, The spirit of wisdom and understanding, The spirit of counsel and might, The spirit of knowledge and of the fear of the L-RD

Migra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ישעי' א, ב, ג.

«و او را به بوییدن هیبت **ה'** وامی‌دارد» (והריחו, vaharicho): این واژه هم معنای «الهام بخشیدن» دارد و هم «واداشتن به بوییدن»؛ او نه بر پایۀ آنچه چشمانش می‌بندد یا گوش‌هایش می‌شنود، بلکه با حسی چون بویایی داوری خواهد کرد. (زمینه: تنخ استاین‌سالتز)

Isaiah 11:3 יִשְׁעִיהוּ י"ג:

והריחו בִּיראת ה' ולא-למראה עיניו יִשְׁפּוּט ולא-למשמע אזניו יוֹכִיחַ:

And his delight shall be in the fear of the L-RD; And he shall not judge after the sight of his eyes, Neither decide after the hearing of his ears

Migra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

حکیمان آموختند که فرمان (מצוה، mitzvah) چراغِ حنوکا (חנוכה) این است که آن را در ورودی خانه، در سمتِ بیرون، قرار دهند.

Shabbat 21b:8–9 שבת כ"א ב:ח'-ט'

תגו רכנו: נר הנוקה מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ. אם היה זר בעל־בית — מניחה בחלון הסמוכה לרשות הרבים. ובשעת הסעודה — מניחה על שלחנו ודיו. אמר רבא: צריך נר אחרת להשתמש לאורה. ואי אכא מדורה — לא צריך. ואי אדם חשוב הוא — אף על גב דאיכא מדורה צריך נר אחרת.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

سرایندهٔ مزامبر که از مرگ نجات یافته است، درخواست می‌کند: «دروازه‌های عدالت را به رویم بکشایید»- دروازه‌های معبد- تا سیاس گوید: در اینجا، آستانه همان عدالت (Tzedek, מִצְדֵק). یعنی فرمانروایی (מלכות, Malchus)، و دروازهٔ عوالم فرودین است. (زمینه: تنخ استانبول، سالن ۲)

Psalms 118:19 תהילים קי"ח:י"ט

פֶּתְחוּ-לִי שַׁעֲרֵי-צֶדֶק אֲבֹא-בָם אוֹדָה קָה:

Open to me the gates of righteousness; I will enter into them,
I will give thanks unto the L-RD

לומר "בקול", ומה תלמוד לומר "בקול" — בקולו של משה.

R. Simeon b. Pazzi said : Whence is it that the translator is not permitted to raise his voice above that of the reader? As it is said, "Moses spoke, and G-d answered him by a voice" (Exod. xix. 19) — there was no need to say "by a voice" ; what, therefore, does the teaching "by a voice" tell us? By a voice .[equal to that] of Moses

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

שמות יט, יט. ברכות מה, א.

«زیرا اینک می‌آیم»: آتُر ربه (אדמו"ר ה'קק) «می‌آیم» را به معنای امتداد از بالا به پایین می‌خواند و «اینک من» را خود ذات 'ה می‌داند.

Zechariah 2:14 זכריה ב':י"ד

רַבִּי וְשִׁמְחֵי בֶּת-צִיּוֹן כִּי הִגִּידָהּ בָּא וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכָהּ נְאֻם-ה'

Sing and rejoice, O daughter of Zion; for, lo, I come, and I
will dwell in the midst of thee, saith the L-RD

Migra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

«اینک، بنده من کامیاب خواهد شد؛ او سربلند، برافراشته و بسیار بلندمرتبه خواهد بود»: بنده **ה'**، که مراد از آن **משיח** (Moshiach) (یا اسرائیل) دانسته شده است؛ اینجا بر **משיח** اطلاق شده، که رفعتش از درونی‌ترین مرتبه سرچشمه می‌گیرد. (زمینه: Steinsaltz Tanakh)

Isaiah 52:13 יִשְׁעִיהוּ ג'ב:י"ג

הִנֵּה יִשְׁכְּלִי עַבְדֵי יְרוּם וְנִשְׂא וְגַבָּה מְאֹד:

Behold, My servant shall prosper, He shall be exalted and
 .lifted up, and shall be very high

Migra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

بند 12

پسران قورح (קרח): «و دربارهٔ صهیون گفته خواهد شد: مرد و مرد در آن زاده شده‌اند، و خود متعال آن را استوار خواهد ساخت.» در معنای ساده، مردان بزرگی بسیار در صهیون زاده شده‌اند. آلتز ربه (אדמו"ר הזקן) دو واژه (vav) را «مرد» را دو افاضه می‌خواند که دومی از راو حرف واو (vav) است. (زمینه: تنخ: استانی: سالتز)

Psalms 87:5 תהילים פ"ז:ה'

וְלִצְיוֹן יֹאמַר אִישׁ וְאִישׁ יִלְד־בָּהּ וְהוּא יְכוּנָה עָלֶיךָ:

But of Zion it shall be said: 'This man and that was born in
'her; And the Most High Himself doth establish her

Migra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

تلمود می‌آموزد که اگر زن نخست نطفه‌افشانی کند، فرزند پسر می‌زاید، و اگر مرد نخست نطفه‌افشانی کند، فرزند دختر می‌زاید؛ در اینجا هر دو بخش، برانگیختگی از پایین (**אתערוות דלתתא**, isarus dilesata) و برانگیختگی از بالا (**אתערוות דלעילא**, isarus dileila) را توصیف می‌کنند.

Niddah 31a:23-24 נדה ל"א א"כ"ג-כ"ד

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אָמַר רַבִּי אֲמִי: אֵשֶׁה מְזֻרַעַת תַּחֲלִילָה — יוֹלְדֶת זָכָר, אִישׁ מְזֻרֵיעַ תַּחֲלִילָה — יוֹלְדֶת נָקֵבָה, שְׁנֵאמַר: "אֵשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר".

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יִדְדָאשְׁתְּ כֶהוּת

תהלים קיח, יט.

72 וצדקתך ירננו

«از عدالتِ تو سرود خواهند خواند»: سرود به צדק, «آستانه», מלכות, می‌رسد.

Psalms 145:7 תהילים קמ"ה:ז

זָכַר רַב־טוֹבָהּ יִבְיְעוּ וְצִדְקָתְךָ יִרְנְנוּ:

They shall utter the fame of Thy great goodness, And shall sing of Thy righteousness.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יִדְדָאשְׁתְּ כֶהוּת

תהלים קמה, ז.

73 ומחויץ לפתח הוא ב"ע

יادداشت به Yahel Or, p. 455 ارجاع می‌دهد؛ برای این نظر که آنچه بیرون ورودی قرار دارد، عوالم آفرینش، صورت‌بخشی و عمل است.

יִדְדָאשְׁתְּ כֶהוּת

ראה יהל אור ע' תנה.

74 שהוא ענין יחוד אור ושמן ופתילה

לקוטי תורה אין «توضیح سرود بخوان و شادمان باش، ای دختر صهیون» را نقل می‌کند («نور، روغن و فتیله... همه تا پایین نیز فرود آورده می‌شوند») تا توضیح دهد چراغ حنوکا چگونه پس از غروب، تاریکی را روشن می‌کند. در آنجا، میتسواي رباني چراغ «زیبایی» را به «من سیاه‌ام» می‌افزاید؛ و «سیاهی» دوم، فرودآمدن فرمان‌ها (מצוות, mitzvos) به اشیای مادی است: قربانی‌های حیوانی، رشته‌های پشمي ציצית (ציצית, tzitzis), و תפילין (תפילין, tefillin) از پوستِ دباغی‌شده.

יִדְדָאשְׁתְּ כֶהוּת

מובא בלקו"ת שה"ש ז, ג.

درباره این نسخه

.the notes و our explanations ,the English translation ,This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0

.Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) (Public Domain); Torat Emet 357 (Public Domain); Eighteen Treatises from the Mishna (Public Domain); Pri Etz Chaim (Public Domain); Shaar Maamarei Rashbi (Public Domain); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Daf Shevui (CCo); Wikisource (CC-BY-SA); Sifrei by Rabbi Shraga Silverstein (CC-BY); Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>

ترجمه و شرح انگلیسی: با کمک هوش مصنوعی (openai/gpt-6-luna-pro:batch) برای likuteitorah.com تهیه شده و با متن عبری و سفاریا مقابله شده است؛ هنوز ویراستار انسانی آن را بازبینی نکرده است. لطفاً هر مطلب مهمی را با متن عبری مقابله کنید.

ربه خواست که ماماریم پارشای آن هفته، «پارشای حسیدی»، در همان هفته و در طول هفت روز آن آموخته شوند (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309 /parsha). چرا آن را بیاموزیم و برکات ربه: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha

پروژه‌ای رایگان و غیرتجاری؛ هیچ چیز در اینجا فروخته نمی‌شود. وابسته به Kehot, Sefaria یا کتابخانه لوباوویچ نیست. © likuteitorah.com

از likuteitorah.com/fa/torah-ohr/mikeitz/10

تقدیم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

פדר ר'ה, רב לבוי ייטסחאק